

—

શ્રી દસરિજીવલ જેન લાગેલી મનપાત્ર નં. ૮

શ્રી નવતત્ત્વ સંક્ષિપ્ત સાર

અને

પ્રસ્થાવિ દેવરથા પાઠ

બાળ લેવે ના દિતા, જે

શ્રીમન્મુનિ મહાનાથશ્રી સંમવિજયલ

મહારાજના ગ્રંથ

પાંચ સ સંપત્તિવિજયલ સાદે મની

પ્રેરણાથી

જગત્રી પ્રસિદ્ધ કનાર,

શ્રી દસરિજીવલ જેન લાગેલી તરફથી

સેક્રટરી જેસગમાઈ ડોલાલાસ મુનરીયા.

૫૧ હોલી પ્રિન્સિપલ રોડમાં

સા. મદદલાલ જગનલાલ હાથે

વિ. ૧૯૨૩ ૨૮૪૮ પિમસ. ૧૯૭૧ અને ૧૯૧૮

આત્મ સવન ૨૩.

દી. ૦-૨-૦

મદદ આપનાર ર

રૂ. ૧૧૮) વેથ

અ (વિ

પ્રમા

રૂ. ૧૨૫) ગાધી

રૂ. ૧૨૫) ગાધી

ગુરુસ્તુતિ

કૃમરી

નવો નવો નેમધિવા દેરી મનિ જાતીરે — બિ દેસો —
હંસવિજય ગુરુપદ્યા નમોજાવિ ખાલીરે, હંસ આંકળી
ધન્ય ધન્ય દિન આજ, પધાર્યો શ્રી ગુરુસજ
ગીનારથ મહા અંબીર, માની નહિં પ્યાતીરે હંસ ૧
માણેકદેવીના નંદા જમણવન કુલે ચંદા
વીરસેરે અવતારી, દુષ્ટ ગુરુનાની રે હંસ ૨
મુખકમ મુદરસોદે, દેખી જાવિજમર મોદે
લગો લગી પામે પદે, નિજ દિલ જાતીરે હંસ ૩
પંચ મહાનન પારક, પંચદીપમાદ્યારક
નજી નેજી દોડતી દુનિયા દિવાતીરે હંસ ૪
ધન્ય ધન્ય ગુરુદંસ, સોજાગ્યો ઉભય વંચ
નમન કરી કેમ શયે, સુણી ગુરુ વાણીરે હંસ ૫
દક્ષીણ પૂરવ દેશ; પંચાળ મરૂ વિશેષ
માગવા મેવાડ કચ્છ, દરી તર્યા ખાણીરે હંસ ૬
આતમ લક્ષ્મી નાયક, પર્મ રૂપી સંપત્તિયક

મદદ આપનાર સુદ્ ગ્રંથસ્થોના મુખ્યારક નામે

રૂ. ૧૧૮) વેદ મગનલાલ ચુનીલાલની મુપલિ
અવિકા મોનીની અકાઈ તપન
ખુસાલીમાં કુલ છળીના ખરચના.

રૂ. ૧૨૫) ગાંધી તારાચંદભાઈ પાદરા.

રૂ. ૧૨૫) શા. લલુભાઈ વીરચંદ
હ. હીરાલાલ તથા સાંકલચંદ પાદરા.

રૂ. ૧૨૫) શા. ગુલામચંદ ભાઈચંદ માસરરોડ.

રૂ. ૧૨૫) શા. નાનચંદ રામચંદ અમદાવાદ.
હા. હીરાભાઈ

રૂ. ૭૫) શા. લખમસી માર્ણેકચંદ કચ્છી-ડીલમન.

રૂ. ૬૧) શા. માગજી ધર્મસી મુંબાઈ.

હા. અવિકા નવલખાઈ

રૂ. ૫૦) શા. માંગીલાલ દુલેચંદભાઈ અમરાવતી

રૂ. ૫૦) બાબુ સમરમલજી મુરજી કલિકત્તા બંદર

રૂ. ૫૦) જવેરી અંબાલાલ નાનોભાઈ વડોદરા.

રૂ. ૨૫) શા. હાથીભાઈ ગગલભાઈ પુના.

રૂ. ૮૧૧)

ખુકો. શાહકના નામ.

૫૦૦) શા. વીરચંદ મનમુખલાલ-પાદરા પાસે ગદાસ

ગુરુસ્તુતિ

હુમરી

જાનો જાનો નેમગ્રિયા તોરી મનિ જાનીરે — ખે રેશી —
હંસવિજય ગુરુપદ્યા નમોભવિ પ્રાણીરે. હંસ આંકળી
ધન્ય ધન્ય દિન આજ, પધાર્યા શ્રી ગુરુસજ
મીનારથ મદા મંજીરે, માની તલિં ધ્યાનીરે હંસ ૧
માણેકદેવીના નંદા જગજીવન કુલે ચંદા
વીરસેત્રે અવતારી, હુવા ગુરુસાનીરે હંસ ૨
સુખકજ સુંદરસોલે, દેખો ભવિજમરે મોલે
લજી લજી પાયે પટે, નિજ દિવ જાનીરે હંસ ૩
પંચ મહામન ધારક, પંચદીપમાદ્યારક
તણ જેલે દોલત. હુનિયા દિવાનીરે હંસ ૪
ધન્ય ધન્ય ગુરુદંસ, સોભાંયો ઉભય વંશ
નમન કરી દેખે રાયે, સુધી ગુરુ વાણીરે હંસ ૫
દહીલુ પૂરવ દેશ; પંજળ મરે વિશેષ
માગવા મેવાડ કચ્છ, ફરી વાર્યા પ્રાણીરે હંસ ૬
માતમ લક્ષ્મી નાયક, મર્મ રૂપી સંપત્તિયક

આદિજીન મંડલ વરે, દર્શન રીતે આજીરે હંસ ૭
 નમો ગુરુ શુભભાવે, દાઘ ભોડો પાપ ભવે
 કપૂર કહે ગુરુ સેવા, પુન્યની નીચાનીરે હંસ ૮
 કર્તા મુનિશ્રી કપૂરવિજયજી
 ૧૬૭૩ વૈશાખ સુદી ૭

શ્રીહંસમુનિ દર્શન કાવ્ય.

રાગ-પ્રભાત મૃતજા
 આજ મુનિ હંસના દિવ્ય દર્શન કરી,
 તુલ્ય આનંદના ઝોલ ધરતું;
 મુખદ સહવાસ ને પૂર્વ કાલે કર્યો,
 તે બધા સહયુગો સ્મરણ કરતું;
 સેંકડો સાધુઓ વિજય આનંદના,
 સકલ આ બારતે સૌ વિહારી;
 અધિક મુનિ હુ સ તે સર્વમાં ચળકતા,
 શુદ્ધ ચારિત્રથી જ્ઞાન ધારી.
 મર્મના બીરગતે બીરજેત્રે થયા,
 , મર્મની ગર્જના ગુર્જર થઈ;

આજ.

હંસમુનિ દેશરી નાદના સરણથી,
 હરિણ મિથ્યાત્વની રક્ષિત દયાં ગઈ
 પરમપન્થાસ સર્પદિવ્ય સાયમા,
 હંસ હર્યે કરી વાસ કરતાં;
 કુમુભ ઠપૂરના સુરભને સ્નેહયા,
 સાયવી સોમશુભ આપ ધરતાં,
 ધર્મ સંયમ તણી ઉભય પાંખો ધરી,
 ભારતી ગગનમાં હંસ ખેલે;
 તત્ત્વમૈક્ષિક ચલે ચતુસ્તાથી સદા,
 ભવ્ય માનસ વિષે રંગ રેસે.
 હંસવિનોદની વાણીના ઝરણથી,
 દેવગુરૂ ધર્મના તત્ત્વ સરતાં;
 વિભજા દુહયે કરી સદા તે વાંચતાં,
 પરમદક્ષિણા બધા સદા બનતા.
 આવીને બ્રહ્મપુરથી દશપુર વિષે,
 હંસમુનિ ચરણની વેદ લીધાં
 હંસ દર્શન કરી રંગ અંગે ધરી,
 નર્મદે હોંસ તે પૂર્ણ કોપી

યાત્રીજી નર્મદાસંકર દામોદરજી
 બ્રહ્મવનમઃ દાહરિયુજી

પ્રસ્તાવના.

સામાન્યુએને વિનિય કરવાનું કે આ લાગુ પુસ્તક
શ્રીમાન પ્રાચીન મહાન આગાર્ય મહારાજને દે
ભવ્ય જીવેને તરવામાં તાજ સમાન એવા આગ
મહેશ્વરિની સાર રૂપ ઉદાર કરેલ નવનવ પ્રકરણ
વિવેચન વિસ્તારથી છપાવવામાં આવેલું છે.

આ વાન જગત્તરે છે કે આવા લાગુ પુસ્તકની પ્ર
સ્તાવનાની ખીલકુલ જરૂર હોયજ નહિ છતાં શ
ઉદેશથી આ પુસ્તક બહાર મુકવામાં આવ્યું, અને
કેાએ કેાએ મદદ કરી વિગેરે સ્વીકૃતિ જાહેર કરીએ છીએ.

આ નવતત્ત્વ પ્રકરણનું વિવેચન અગર છુટા બોલો
એવી રૂપ અને સરલભાષામાં અમને એક નિઃસ્વાધી
ધર્મપરાયણ બંધુએ તૈયાર કરી આપ્યા જેનો પ્રત્યેક
નંનબંધુ મુજે લાભ લઈ શકે એવા પ્રશસ્ત આશ-
યથી હાલમાં અત્રે પાંજરાપોષમાં બીરાજતા પરમો-
પકારી સાન્તામૂર્તિ સુનિરાજ શ્રીમાન હંસવિજયજી
મહારાજ કે જેઓની સૌમ્ય મુદ્રાના દર્શન કરવાથી

સંસારરૂપ પ્રચંડ ઘવાનલમાં બળી રહેલા જન્મદેને
એકાન્ત શાન્તિ પ્રાપ્ત થાય છે તેવા અને અહર્નિશ
જ્ઞાનધ્યાનમાં તત્પર રહેવા સાથે પરતું કલ્યાણ કોઈ
રીતે થાયો તેના ઉત્કૃષ્ટ ભાવનાવાળા જેઓ સતત
જાગૃત છે તેમનાજ ચિંત્નરતન પન્થાસણ મહારાજ
શ્રીમાત્ સંપતવિજયણ ગણીછ મહાસત્ગ્રંથીએ
અમારી લાયબ્રેરીને તે છપાવી પ્રસિદ્ધ કરવા ઉપદેશ
કર્યો, અને સાતદહાર નકલો જેવી મોટી સંખ્યામાં
છપાવવા બહામણ કરી કે જેથી કોઈ પણ જૈનગ્રંથુ
તેનો લાભ લઈ શકે.

ઉપરોક્ત પન્થાસણ શ્રીસંપતવિજયણ મહારાજ
પણ તેવાજ ઉત્તમ ચારિત્રપાત્ર અને ભવ્ય જીવોને
વ્યાખ્યાનદ્વારા ઉપદેશ દઈ અનેક જીવોનું કલ્યાણ
કરવામાં તત્પર હોઈ આ જુકને પ્રસિદ્ધિમાં મુકનાર
“હંસવિજયણ જૈન લાયબ્રેરી” ના ઉત્પાદક અને
ઉપકારક છે, તેઓ સાદેમજીએ આ જુક પ્રસિદ્ધ કરવા
અમારા ઉપર અનુગ્રહ કરી જે ઉપકાર કર્યો છે તે
અમારાથી વિસરાય તેમ નથી, અમે તેમનો સંપૂર્ણ

આભાર માની પુનઃ તેવાં અપૂર્વ લાભનાં કાર્યો પ્રસંગોપાત્ત જનાવશે તેવી વિનંતિ કરવા પૂરંક અમે વિરમીએ છ.એ.

આ બુક મુદ્રણમાં અત્રેની થોડાં મનમુગ્ધભાઈ જગુભાઈની જૈન શુભના મરતર ઉમેશ્વર શયચરે પણ અમેને જનની સહાય કરી છે તેમનો પણ આરથકે આભાર માનાયે છીએ.

આ બુકમાં છાપવામાં, મુદ્રણમાં કે લેખકના લખવામાં વીરસગની આશા વિરુદ્ધ ને કંઈ યત્ન હોય તે માટે મિથ્યાદુષ્ટા દેવા સાથે વાચક બંધુઓને દાખા કરવા તથા મુદ્રણ જાહેર કરીએ છીએ.

આર્થિક સહાય આપનારનાં મુગ્ધારક નામે આ સાથે જોડ્યા છે અને તેઓનો આભાર માનવામાં આવે છે. ઉપરોક્ત લાભીઓની ઉદારતાથી મદદ ને કે મળી છે પણ મોંઘવારીના સમજાથી. ખર્ચ વધુ થવાથી અરથ મૂલ્ય રાખ્યું છે.

લી. હંમવિજયજી જૈન લાયબ્રેરી.

ॐ श्री पार्वनाथाय नमः

श्री.

(नव तत्त्वो)

હવ, અહવ, પુણ્ય, પાપ, આશ્રવ, સંવત્, નિર્વંશ
બંધ, અને, મોક્ષ, એ નવ તત્ત્વ છે.

(૧) સુખ દુઃખને ભણે જ્ઞાનારિચેતનાવશભુવાન્તઃ
આત્મેષુને પારણ કરે, તે હવ.

(૨) હરથી વિપરીત, વેતના સદિત, તે અહવ.

(૩) જે કર્મના શુભ પુણ્યોનામિચક્ષી ગખનેઃ
અનુભવ થાય તે પુણ્ય તત્ત્વ.

(૪) તેથી વીપરીત અશુભ
સંસયથી દુઃખને અનુભવ થાય.

(૫) શુભા શુભ કર્મોપાજ્ઞે
દિક તે આશ્રવ.

(૬) જેથી આવતાં કર્મ ચેકાય, અર્થાત્ પાંચ સમિતિ અને ત્રણ ગુમી આદિથી આપવનો રોધ કરવો તે સંવર.

(૭) ગાર પ્રકારના તપ વડે આત્મપ્રદેસમાંથી દેશ યકી કર્મ જુદાં થાય છે. અથવા પુરે કરેલા કર્મોનો જે ક્ષય થાય છે, તે નિર્જરા.

(૮) નવાં કર્મોનું આત્મા સાથે ક્ષીરનીરની જેડે ભેગાં જાયું તે ગાંધ. ૧

(૯) આત્મ પ્રદેશથી સર્વથા કર્મોનો ક્ષય થવો તે મોક્ષ.

(૧૦) જીવ અને અજીવ એ બે તત્ત્વ જાણવા યોગ્ય છે, પુણ્ય, સંવર. નિર્જરા, અને મોક્ષ એ ચાર તત્ત્વ જાણવા કરવા યોગ્ય છે.

પુણ્ય તત્ત્વ વ્યવહાર નથે થાવકને જાણવા કરવું યોગ્ય છે. અને નિશ્ચય નથ વડે ત્યાગ કરવું યોગ્ય છે.

પાપ, આપ, અને ગાંધ એ ત્રણ તત્ત્વો જાણવા કરવા યોગ્ય છે.

(૩)

(૩) જ્ઞાન, દર્શન, ચારીત્ર, તપ, વીર્ય, અને ઉપ-
યોગ, એ છાત્ર તત્ત્વ છે. એ આત્માના સ્વભાવિક
મૂળ ગુણ છે.

૪ ધર્મસિદ્ધાય, અધર્મસિદ્ધાય, આકાશસિદ્ધાય,
પુરુષસિદ્ધાય, અને કાશ, એ પાંચ અછત દંબ છે.
એ પાંચની સાથે છત દંબ મેઘનીએ એટલે ૧૮ દંબ
કહેવાય છે.

૫ સાધુ પ્રમુખને ૧. જ્ઞાન દીપાથી, ૨. પાણી
દીપાથી, ૩. રહેવાને સ્થાન દીપાથી, ૪. સુવાને પાટ
પ્રમુખ દીપાથી, ૫. પહેરવા તથા ઓઢવાને વસ્ત્ર દી-
પાથી, ૬. મનથી શુભ સંકલ્પ કર્યાથી, ૭. વચને
દીને સ્તુત્યાદિક કર્યાથી, ૮. કથાયે કરી તેવા કર્યાથી,
ને ૯. નમસ્કારાદિક કર્યાથી પુણ્ય બંધાય છે. એ
૫ બેઠાવીય મધ્યરે છત બોગવે છે.

૬ પ્રજ્ઞાતિપાત, ૧. મૃત્યાચ્છદ, ૨. જ્ઞાન

૩. મૈત્રુન, ૪. પરિગ્રહ, ૫. ક્રોધ, ૬. માન, ૭. મ્રાયા,
૮. લોભ, ૯. રાગ, ૧૦. દ્વેષ, ૧૧. કલહ, ૧૨. અ-
ભ્યાખ્યાન, ૧૩. પૈશુન્ય, ૧૪. રતિ અરતિ ૧૫. પર-
પરિવાદ, ૧૬. માયા મૃત્યુવાદ, ૧૭. નિશ્ચાલ્ય શત્ય,
૧૮. એ અગ્રર પ્રકારે પાપ જાંઘાય છે અને જ્યાંસી
પ્રકારે લોગવાય છે.

(૭) પાંચ ઇન્દ્રિય, ચાર કથાય, પાંચ અવત તથા
જેમ, અને પચીસ ક્રિયા મક્કી જેંતાલીસ લેહ આશ્રવ
તત્વના છે.

(૮) પાંચ સમિતિ, ત્રણ ગુપ્તી, જાણીસ પરિ-
સહ, હશ પ્રકારનો મતિધર્મ, જ્યાર ભાવના, અને
પાંચ આશિત્ર એ સત્તાવન લેહ સંવર તત્વના છે.

(૯) નિર્જરના બે લેહ છે.

(૧) દ્રવ્ય નિર્જરા, (૨) ભાવ નિર્જરા, અથવા અ-
કામ નિર્જરા અને સકામ નિર્જરા. પુદ્ગલને ખસેડવું
તે દ્રવ્ય નિર્જરા, તથા તિર્યયાદિકની પેઠે મુગ્ધા વિના
કદ સહન કરતાં કર્મ પુદ્ગલનું જે ક્ષય થતું તે ને
દ્રવ્ય નિર્જરા અથવા અકામ નિર્જરા કહે છે.

(૫)

જાતમાના શુદ્ધ પરિણામે કરી કર્મની સિધ્ધિ જે
 પોતાની એજે પાકે અથવા બાર પ્રકારના તરે કરી
 નીરસ કરે એવા જે કર્મ પરમાર્થ તે જેનાથી સદે
 એવા જે આત્માના પરિણામ થાય તે આવ નિષ્કા
 દલગીરી. તથા સંયમી થકાં કદ સદન કર્યાથી જે કર્મ
 પરમાર્થોનાં લાગુ કરવું અથવા સદગુ તેને
 બાજ નિષ્કા અથવા સમામ નિષ્કા કહે છે અને તે.
 ના જે બેદ છે. જાણ અને અજ્ઞાન જાણના છે
 અજ્ઞાનના છે મારા બર પ્રકારે છે એ જાણ પ્રકારનું
 તપ કરવ. પી સ્તરી તપ. અન. દિ ત્રંગંધ વાગા કર્મોનું
 વિચારન થય છે. એ જે બેદમાં જાણ તપ અને
 ની જ અજ્ઞાન તપ એ દરેકના છે છે બેદ છે.
 છે પ્રકારના જાણ તપ.

(૧) અનશ્વન તપ.-જાણના સર્વથા તપાગ
 કરે એ છે અક્રમાદિથી માંદીને છે માગીસુખી
 અનેક વિધિયે જે નિયમ યુક્ત અશ્વનદિને તપાગ
 કરે એ તે. તે તપ બે પ્રકારે છે દંતર અને ય. વર
 જરના સુખી

(૨) ઊભો દરિકા તપ.

ભોજનમાં કાંઈક ઓછું ખાવું તે ઊભોદરિકા તપ, રાગાદિ તથા કાંધાદિક ઘટ્ટાવા તે લાલ ઊભોદરિકા.

(૩) વૃત્તિસંશ્લેષ તપ-દ્રવ્યથી, સ્થેનથી, કાલથી, અને ભાવથી. ભોજનનો સંશ્લેષ કરવો અને અભિગ્રહ નિયમાદિક ધારવા તે.

• • • (૪) રસન્યાગ તપ-ધૃતાદિ વિગતો છેડવા તે.

(૫) કાયકલેશ તપ-સૌઆદિક અનેક પ્રકારના કષ્ટનું સહન કરવું તે.

૬ સંલીનતા તપ-અંગોપાંગાદિકનું સંવરણ, ગોપન કરવું, તેના ચાર ભેદ છે. પહેલું ઇન્દ્રિય સંલીનતા બીજું કપાય સંલીનતા, ત્રીજું યોગ સંલીનતા, અને ચોથું વિવિધચર્યા સંલીનતા, એટલે એકાંત વાસે રહેવું તે.

આ ૭ પ્રકારનું તપ સરીરને તપાવે છે. આ તપ થી કદ મધુ અને લાભ અપ્પ થાય છે.

૧૭ પ્રકારનું અભ્યંતર તપ.

૧. પ્રાયશ્ચિત્ત તપ—કરેલા અપરાધની ગુટિ કરવી.
કપટ રહીત પત્નું લાગેલા રોગને ગુરૂ આગત પ્રપ્રણ
હરી નેની ગુરૂ સુખે આલેચાવ્યા લેવી તે.

૨. વિનય તપ—ગુણવંતાદિકની બક્ષિ કરવી તથા
આશાતના દાસવી સાન. દર્શન, ચારિત્ર, મન, વચન,
કાયા, અને લોકોપચાર એસાત પ્રકારનું વિનય
તપ છે.

(૩) વૈશાલ્યતપ—આમાત્યાદિક રથ જળનદી
અશન, પાન, વસ્ત્ર, ધાત્ર તથા ઔષધ પ્રમુખે કરી
યથા યોગ્ય સેવા કરવી તે.

(૪) સ્વાધ્યાય તપ—વાંચના-પાઠને બળતું, શિ-
ષ્યદિકને બળાવતું.

પૃચ્છતા-સૂચકિકમાં સદેહ પશ્યથી સુચાંદિકને
ગુહતું તે.

પરિવર્તના-પુર્વે ચીખેલાં મુત્ર તેનેકરીસંભાસ્વાતે.

અનુગ્રેહા-પુર્વે ધારેલા અર્પણ ચિંતવન કરવું તે
તથા તર્ક તેનું સમાધાન કરવું તે.

ધર્મકથા-ધર્મસંગ્રહી કથા કહેવી અથવા ધર્મ
પ્રદેશ કરવો તે.

(૫) ધ્યાન-મનનું જે ઓછામાં પછી અવકાશ
કરવું તેના આર લોક છે.

(૧) આત્મધ્યાન. (૨) શૈલધ્યાન. (૩) ધર્મધ્યાન.

અને શુદ્ધ ધ્યાન. આ ચારમાં પ્રથમનાં જે ત્યાગ
કરવા લાયક છે. અને પાછલાં જે આદરવા લાયક છે.

(૬) કાચોત્સર્ગ-કથાનો મમત્વ ઓડીને ધ્યાનમાં
રહેવું વિગેરે.

જે રીતે છ પ્રકાર અવધાન તપન છે.

ઉપર નવ તત્ત્વનાં નામ કથાં, શ્રી કાશ્યાપ સૂત્ર મહિ
જીવ અને અજીવ જે તત્ત્વનાં કથાં છે. કારણકે જીવને પુણ્ય
તથા પાપનો સંબંધ છે. અને કર્મનો બાંધ પણ તાત્પર્ય
ભિન્ન છે. અને કર્મ છે તે પુનઃપ્રવૃત્તિ પરિણામ છે અને પુનઃ
જન્મ તે અજીવ છે, તથા આશ્રય છે. તે પણ મિથ્યા દર્શ-
નાદિ રૂપ બિપાત્રીને કરી જીવનો મહાનિવૃત્તિ આવે છે, તે
પણ આત્માના પ્રદેશ અને પુનઃપ્રવૃત્તિ વિના બીજે કોઈ

૪ પ્રદેશ જાંઘ. કર્મના દલીકનો મંચય.

૧૧ કર્મજાંઘના હેતુ ચાર છે.

૧ મિથ્યાત્વ-અનન્ન ધંધા.

૨ અવીરતિ-અસદ્ચાર પ્રવૃત્તિ.

૩ કપાય-ક્રોધ, માન, માયા, લોભ.

૪ યોગ-મન, વચન. અને ક્રિયા, ને
મુકવા તે.

૧૨ સિદ્ધ જીવોના પાત્ર બેઠ છે.

૧ જીન સિદ્ધ ૨ અજીન સિદ્ધ.

૨ તીર્થ સિદ્ધ, ૪ અતીર્થ સિદ્ધ.

૫ શુદ્ધસ્થ લિંગે સિદ્ધ, ૬ અન્ય લિંગે સિ

૭ સ્વ લિંગે સિદ્ધ, ૮ સ્ત્રી લિંગે સિદ્ધ.

૯ પુરુષ લિંગે સિદ્ધ. ૧૦ નપુંસક
સિદ્ધ.

૧૧ પ્રત્યેક જુદા સિદ્ધ, ૧૨ સ્વયં જુદા સિ

૧૩ જુદા બોધિતા સિદ્ધ, ૧૪ એક સિદ્ધ.

૧૫ અનેક સિદ્ધ.

૧૩ આઠ પ્રકારના કર્મ છે.

૧ જ્ઞાના વરણીય, ૨ દર્શના વરણીય.

૩ વેદનિય, ૪ મોહનિય,

૫ આયુ કર્મ, ૬ નામ કર્મ,

૭ ગેદત્ત કર્મ, ૮ અંતરાય કર્મ.

૧૪ જ્ઞાના વરણીય કર્મને સ્વભાવ આંખના પડદા જેવો છે, તે આત્માના જ્ઞાન શુભને રોકે છે. તે પાંચ પ્રકારનું છે.

૧ મતિ જ્ઞાનાવરણીય કર્મ.

૨ ક્ષુદ્ર જ્ઞાનાવરણીય કર્મ.

૩ અવધિ જ્ઞાનાવરણીય કર્મ.

૪ મનઃપર્ચવજ્ઞાનાવરણીય કર્મ.

૫ કૃવળ જ્ઞાનાવરણીય કર્મ.

૧૫ દર્શનાવરણીય કર્મ મુખ્ય ૪ પ્રકારનું છે, તેનો સ્વભાવ પેાત્રીયા સમાન છે. આ કર્મ છુવનો અનંત દર્શન શુભ રોકે છે.

૧ સમુદર્શનાવરણીય.

ચિત્ર રૂપ સંસારમાં દેવ તથા મનુષ્ય
રૂપ રૂપ અનેક પ્રકારનાં કરે. અને નરક
એકદ્રિયા દિકનાં માડાં રૂપ પણ અનેક
નાં કરે, એ કર્મનો સ્વભાવ જીવનો
શુભ શોકવાનો છે. એ કર્મના ૪૨
૬૩ ભેદ છે એકસો ત્રણ ભેદ છે અને ૨
ભેદ પણ છે.

૨૪ ગતિ નામ કર્મ ચાર પ્રકારનું છે.
૧ દેવ ગતિ, ૨ મનુષ્ય ગતિ, ૩ તિર્થંચ
૪ નરક ગતિ.

૨૪ ભાગી નામ કર્મ પાંચ પ્રકારનું છે.
૧ એકદ્રિય, ૨ બે દ્રિય, ૩ તેષદ્રિ
૪ ચતુર્દ્રિય, અને પંચદ્રિય, ભાગી નામ
આ ચાર ગતિની પેઠે ચાર પ્રકારની આત્મપ

૨૫ શરીર નામ કર્મ પાંચ પ્રકારનું છે.
૧ ઔષ્ણિક શરીર નામ કર્મ.
૨ વૈદિક શરીર નામ કર્મ.

૩ આધારક શરીર નામ કર્મ.

૪ તેજસ શરીર નામ કર્મ.

૫ કાર્મણ શરીર નામ કર્મ.

પ્રથમનાં ત્રણ શરીરનેજ, અંગ, ઉપાંગ અને અંગીપાંગ હોય. તેજસ, કાર્મણ તો જવાંતર-માં પણ સંસારી જીવની સાથે રહે છે, મોટે તેને અંગ ઉપાંગ નહોત્ય.

એ બાહુ-ભુજા-બેગીર-સાધન-ગૃહિ તે વાંગો, શિર-મસ્તક, ઉત્તેદૃશ્ય-ઉદર તે પેટ એ રીતે શરીરને વિષે આઠ અંગ કેદવાય છે. તે અંગને વિષે આંગળી પ્રમુખતે ઉપાંગ કેદવાય, અને ઉપાંગને વિષે શેષ તો પર્વ, રેખા, નખ, દેગા દેક, તે અંગીપાંગ કેદવાય છે.

તાંચ શરીરને પાંચ જાતના જાંધન અને પાંચ જાતના સંધાતન છે. તે પ્રત્યેકનાં શરીરના મિનામ છે.

૧ પ્રકરના સંધયજ છે. એ સંધયજ જોવા-રિક શરીરજ હોય બાકીના શરીર નહોત્ય.

વજ્ર રૂપનારાય, રૂપભનારાય, નારાય,
 ૧ ૨ ૩
 અર્ધનારાય, કીલિકા, અને સેવાર્ત (ઉવકુ).
 ૪ ૫ ૬

- ૨૯ છ પ્રકારના સંસ્થાન છે.
 સમ ચતુરસ. ન્યમોઘ પરિમંડલ, સાદિ; વામ
 ૧ ૨ ૩ ૪
 કુબ્જ અને હુંડક.
 ૫ ૬
- ૩૦ પાંચ પ્રકારના વર્ણ છે.
 કૃષ્ણ, નીલ, રક્ત, પીત, અને શ્વેત.
- ૩૧ ગંધન. જે લેહ છે.
 ૧ મુસલિગંધ-મુગંધ કસ્તુરી વીગેરેનો.
 ૨ દુસ્લીગંધ-દુર્ગંધિ, લસણ વીગેરેનો.
- ૩૨ પાંચ પ્રકારના રસ છે.
 ૧ તિક્ત રસ, કડવો. ૨ કટુરસ તંબૂ. ૩
 કપાયવો રસ. ૪ ખાટો રસ. ૫ મીઠો રસ.
- ૩૩ આઠ પ્રકારના સ્પર્શ છે.
 ૧ શુરુ ભારે, ૨ લઘુ, હલકા.

મૃદુ, દોષગ. ૪ ખર, બરચટ .

શીત તાપે ૬ બિપ્લ. ઉનો

૭ રૂક્ષ, લુપ્તો, સિન્ધ, ચીકણી

વર્ણ, ગંધ, રસ અને સ્પર્શ એ ચાર મુદ્ગતના

મુખ્ય ધર્મ છે.

ચાર ગતિ પેઠે ચાર આતુ પુર્વી છે.

૧ દેવાતુ પુર્વી, ૨ મનુષ્યાતુ પુર્વી.

૩ નિયંત્રાતુ પુર્વી, ૪ નરકાતુ પુર્વી.

એ આતુ પુર્વી પોત પોતાની ગતિ સાથે જ-

ઘ ૫, ગતિ સાથે ઉદય આવે, અને વેદ્ય આતુ

પુર્વી નામ કર્મની પ્રકૃતિનો હૃદય તે તેમ

નિષે વ્યત્રાં વાટે (સ્ત્રામાં) વિગ્રહ ગતિમાં

હોય, તેને કાળ બે ત્રણ સમયને હોય છે, તે

જાગૃતના નાથની પેઠે જે સતેજાકને વર્ણવે

હોય તે સતેજાકય છે તેમ જાગૃતને મરીને જે

ગતિમાં જવાતું હોય તે જાગૃત આતુપુર્વી

૧૪ રૂપબનારાય, રૂપભનારાય, નારાય,

અધનારાય, કીલિકા, અને સંવાર્તા (ઉપકુ).
૧ ૨ ૩
૪ ૫ ૬

૧૬ ૭ પ્રકારના મર્યાદા છે.

સમ ચતુરંગ, ન્યમોદ્ય પરિમંડલ, સાદિ, વામન
૧ ૨ ૩ ૪

કુળા અને દુઃક.
૫ ૬

૧૭ ૮ પ્રકારના વસ્તુ છે.

કુળા, નીલ, રંગ, પીત, અને રંગ.

૧૮ ૯ પ્રકારના વસ્તુ છે.

૧ સુરતિનમ્બ-મુમ્બ કરતુરી વીતરેન્ને.

૨ કુરતિનમ્બ-કુરતિ, લામતુ વીતરેન્ને.

૧૯ ૧૦ પ્રકારના વસ્તુ છે.

૧ નિરંગ રંગ કરતુરી. ૨ કરતુરી રંગ. ૩

કરતુરી રંગ. ૪ કરતુરી રંગ. ૫ કરતુરી

૨૦ ૧૧ પ્રકારના વસ્તુ છે.

૧ કુર, મ.રે, ૨ કુ, ૩ કુ.

(૧૭)

૩ મુદ્, ક્રોધ, ૪ ખર, બરસાટ

૫ ચીત તાડે ૬ ઊખલુ, ઉનો

૭ રૂઝ, હુખો, રિતબ્ધ, ચીકલો

૪ વર્ણ, ગંધ, રક્ષ અને સ્પર્શ એ ચાર મુદ્ગદના મુખ્ય ધર્મ છે.

૫ ચાર ગતિ પેઠે ચાર આતુ પુર્વી છે.

૧ દેવાતુ પુર્વી, ૨ મનુ'યાતુ પુર્વી.

૩ ત્રિયાતુ પુર્વી, ૪ નરકાતુ પુર્વી.

એ આતુ પુર્વી પોત પોતાની ગતિ સાથે બં-

ધ ૫, ગતિ સાથે ક્રિયા આવે, અને વેલ્લય આતુ

પુર્વી નામ કર્મની પ્રકૃતિનો દ્રશ્ય તે તેમ-

નિગે લગાં વાટે (સ્ત્રામં) વિચ્છેદ ગતિમાં

હો, તેને દ્રાગ બે પ્રવૃ સમયને હોય છે, તે

બાળવતઃ નાથની પેઠે જે સતેળગદને લક્ષ્મણો

હોય તે સતેલક્ષ્મણ છે તેમ જીવને મરીને જે

ગતિમાં જવાનું હોય તે જીવને આતુપુર્વી

લક્ષ્મણ છે.

૩૬ વિદ્યાયો ગતિના જે ભેદ છે.

૧ મુખવિદ્યાયોગતિ-૨૫૫, ૭૪, ૬૫
દિકની પેરે ચાલે તે.

૨ અમુખવિદ્યાયોગતિ-૭૮, ૫૨, ૮૧
પેરે ચાલે તે.

૩૭ પરધાતનામકર્મના ઉદયથી, જાગીયાને પત્ર
દુર્ધર્મ, દુઃસગ યાય, મોટી સમામાં જાય તો
સર્વને દોષ પમાડે છે.

૩૮ ઉપાસનામકર્મના ઉદયથી-સ્વાસોશ્વાસ લેવાની
લગ્નિધિનાં દોષ તે મુખપૂર્વક સ્વાસોશ્વાસ લે છે.

૩૯ આત્મપ નામકર્મ-આકર્મના ઉદયથી પાતે
શીતળ છતાં ઉષ્ણપ્રકાર કરે મુર્ખના જિંજને
વિષે પૃથ્વીકાર્મ્યા પર્યાપ્તા જીવનુજ શરીર
તાપ મુક્ત હોય. (જીજને આત્મપ નામ કર્મ-
ને ઉદયના હોય.

૪૦ ઉષોત નામ કર્મ-શીત પ્રકાર રૂપ જે જીવનુ
શરીર (ચંદ્રની માફક) ઉષોત કરે છે તે
આ કર્મના ઉદયથી. જાણુ

૩૬ વિદ્યાયો ગતિના બે ભેદ છે.

૧ મુખવિદ્યાયોગતિ-૪૫ભ, મજ, ૬૦
દિક્કની પેરે ચાલે તે.

૨ અમુખવિદ્યાયોગતિ-૬૮, ખર, તીક
પેઠે ચાલે તે.

૩૭ પરાધાતનામકર્મના ઉદયથી, જાગીયાને પા
દુર્ધર્મ, દુઃસઘ થાય, મોટી સમામાં જાય તે
સર્વને દોષ પમાડે છે.

૩૮ ઉશ્વાસ નામકર્મના ઉદયથી-શ્વાસોશ્વાસ લેવા
લગીધરાલો હોય તે મુખપૂર્વક શ્વાસોશ્વાસ લે છે

૩૯ આત્મપ નામકર્મ-આકર્મના ઉદયથી પોતે
શીતળ છતાં ઉષ્ણપ્રકાશ કરે. સુખના ગિંભીર
વિષે પૃથ્વીકાર્ણવા પર્યાપ્ત જીવનુજ શરીર
તાપ મુક્ત હોય. (જીભને આત્મપ નામ કર્મ
ને ઉદયના હોય.

૪૦ ઉષોત નામ કર્મ-શીત પ્રકાશ રૂપ જે જીવનુ
શરીર (ચંદ્રની માફક) ઉષોત કરે છે તે
પ કર્મના ઉદયથી. જાણુ

- ૪૧ અંગુલધુ નામ કર્મ-ના ઉદયથી જેનું શરીર અત્યંત ગુરુ (ભારે) ન હોય, તેમ અત્યંત લઘુ હલકું) ન હોય સમ શરીર હોય.
- ૪૨ તીર્થંકર નામ કર્મ-આ કર્મના ઉદયે કરીને ત્રિભુવન વાસી દેવ દાનવ માનવને પણ પુન-નિક હોય, તે તીર્થંકર નામકર્મનો ઉદય કેવળ જ્ઞાન ઉપનેજ થાય છદ્મસ્થને ન હોય; પણ જેમણે પુર્વે તીર્થંકર નામ કર્મ બાંધ્યું હોય તેમને હોય સર્વ કેવળીને પણ ન હોય.
- ૪૩ નિર્માણ નામ કર્મ-આ કર્મના ઉદયથી જીવનાં અંગોપાંગ થાય છે આ કર્મ સુત્રધાર સરખું છે.
- ૪૪ ઉપધાત નામ કર્મ-આ કર્મના ઉદયથી જીવ પેતાના શરીર અવયવ અધિક્રાઓછા, લંબીકા પડજીભી, સ્ત્રોતી મત્તા, હરથ, ચારદંત, ૫૩-અંગુલી ઇત્યાદિથી હણાય હુઃખ પામે છે.
- ૪૫ ત્રસ નામકર્મ-આ કર્મના ઉદયથી બે ઇન્દ્રિય, તે ઇન્દ્રિય, ચક્ષુરિન્દ્રિય, પંચેન્દ્રિયપણ પામે છે.

- ૪૬ બાહર નામ કર્મ-આ કર્મના ઉદયથી જીવે
રજુલ, શરીર વાળા હોય.
- ૪૭ પર્વાના નામ કર્મના ઉદયથી જીવે પોત પોતા
ની (શક્તિઓ) પરંપિએ મુગ્ધ હોય છે.
- ૪૮ પર્વાગિ છ છે પર્વાગિ એટલે શક્તિ
આહાર, શરીર, ઈન્દ્રિય, આત્મા આશ, બાપા
અને મન.
- ૪૯ પ્રત્યેક નામ કર્મ-આ કર્મના ઉદયથી દરે
જીવનુ જીવુ જીવુ શરીર હોય છે.
- ૫૦ રિયર નામ કર્મ-આ કર્મના ઉદયથી શરીરને
વિષેલાં અસ્થિ વીગેરે અવયવો અકમ હોય છે.
- ૫૧ શુભ નામ કર્મ-આ કર્મના ઉદયથી નાભિ
ઉપરના મરુકાંદિક ગુભ એટલે અવયવ હોય છે,
જેના રૂપમાંથી કેઈને આપ્તિ થતી નથી તે
શુભ નામ કર્મનો ઉદય જાણવો.
- ૫૨ શોભાગ્ય નામ કર્મ-આ કર્મના ઉદયથી સર્વે
જીવને ઈષ્ટ, વૃદ્ધિ હોય છે,

- ૫૩ શુભચર નામકર્મ-આ કર્મના ઉદયથી મધુર
અને સુખદાયી ચર થાય છે.
- ૫૪ આદેય નામકર્મ-આ કર્મના ઉદયથી સર્વ
લોકોને પ્રકુલ કરવા યોગ્ય વચન વાળેલા થાય છે.
- ૫૫ મલ નામકર્મ-આ કર્મના ઉદયથી દેગ્ર અને
પરદેશમાં યશકીર્તિ થાય છે.
- ૫૬ ગેત્રકર્મ-આ કર્મના બે પ્રકાર છે. ઉચ્ચ.
ગોત્ર અને નીચ ગોત્ર.
- ૫૭ અતરાયકર્મ-પાંચ પ્રકારનું છે.
- ૧ દાનાં તત્ત્વ-આ કર્મના ઉદયથી દ્રવ્ય, અને
પત્રનો યોગ છતાં દાન આપી શકે નહીં.
 - ૨ સાભાંતરાય-સાબના એ ગોઠને સાભ પામી
શકે નહીં.
 - ૩ ને.ગાંતરાય-એકવાર ભોગવવા યોગ અનાજ,
ફુલચંદનાદિભાગ (તેનો યોગ છતો) ભાગવી
શકે નહીં. તે આ કર્મનો ઉદય.
 - ૪ ઉપભોગાંતરાય-વારંવાર ભોગવવા યોગ્ય
જે વસ્તુ બુદ્ધિશ્રી આદિકોનો યોગ છતો

લોગત્રી શકે નહીં. તે આકર્ષનો ઉદય છે.

૫ વીર્યાતરાય-છતિ શક્તિએ શરીરે પુષ્ટ
નિરોગી છતાં પણ પરાક્રમ કરી શકે નહીં
તે આકર્ષનો ઉદય. ઉપર કહેલા પાંચને
આદ્ય આયે આ અંતગાયકર્મ . ભંડારીના
સરખું છે.

૫૮ સ્પર્શદ્રિય, રસદ્રિય, માણ્ડ્રિય, ચતુર્દ્રિય,
અને શ્રોત્રદ્રિય, એ પાંચ ઈંદ્રિય છે.

૬૦ સ્પર્શ, રસ, ગંધ, રૂપ, અને શબ્દ એ પાંચ
ઈંદ્રિયોના વિષય છે.

૬૧ જીવમાત્રને છ રીતે આપણે જાણી શકી
એછીએ.

૧ સર્વ જીવને જ્ઞાનનો અનંતમો ભાગ ઉઘાડે
રેહવાથી ચેતના લક્ષણ વાન છે તે એક
પ્રકારે.

૨ ત્રસ અને ત્યાગર એમ બે ભેદ પણ છે
અ ત્રસ એટલે જેમનામાં હલન ચલન

૩ સ્થાવર એટલે જે સ્થિરતાવાન છે તે
 ૩ સ્ત્રીવેદ, પુરુષવેદ, અને નપુંસકવેદ એમ
 સર્વ જીવત્રિવિધ જાણવા.

૪ દેવતા, મનુષ્ય, નારકી અને તિર્યંચ એમ
 સર્વ જીવ ચતુર્વિધ જાણવા.

૫ એકેન્દ્રિ, બેન્દ્રિય, તેન્દ્રિય, ચૌરિન્દ્રિય, અને
 પંચિન્દ્રિય, એમ સર્વ જીવ પંચવિધ જાણવા.

૬ પૃથ્વીકાય, અપકાય, તેજકાય, વાઉકાય,
 વનસ્પતિકાય, તથા જગત્કાય, એમ સર્વ જીવ
 પદ્ધતિવિધ જાણવા.

અંચ સ્થાવરના જીવો એકેન્દ્રિય હોય છે. બેન્દ્રિયથી
 પંચિન્દ્રિય સુધીના જીવો જગત્કાયમાં આવે છે.

જાગત્કાયમાં જીવના બીજા ઘણા લેહ દહયા છે. પરંતુ
 તે સર્વ અપેક્ષાથી છે. સ્વાભાવિક લેહ તો એકજ
 જીવના લક્ષણ જીવો.

૬૨ પુરુષ-દેવ્યનુ એવાધિક લક્ષણ નીચે પ્રમાણે
 શબ્દ, અંધકાર, પ્રકાશ, ન્યોતિ, જ્યા, અ

તાપ, વર્ણ, ગંધ, રસ અને સ્પર્શ, (એપુદગતો
નું નિશ્ચય પણ તાણુ છે.)

૬૩ ધર્માસ્તિકાયનો સ્વભાવ ગાત્રના ને ત્રણ
દેવાનો કે જેમ મત્સ્યના સંચારનું અપેક્ષા કારણ
પાણી છે, તેમજીવ ને તથા પુદગતને ગનિપણું
પશ્ચિમતાં જે અપેક્ષા કારણ હોય, તેને ધર્મા-
સ્તિકાય કહે છે. જેમ જલ વિના મત્સ્યનો સં-
ચાર થઈ શકે નહીં, તેમ ધર્માસ્તિકાય વિના
જીવ અને પુદગત ચાલી શકે નહીં.

૬૪ અધર્માસ્તિકાયનો સ્વભાવ સિંચર રાખવાનો
છે. જેમ પંથીને વિશાભો લેવાને માટે
વૃક્ષાદિકની છાયા અપેક્ષા કારણ છે, તેમ જીવ
તથા પુદગતને સ્થિતિ પણે પશ્ચિમતાં જે
અપેક્ષા કારણ હોય તેને અધર્માસ્તિકાય કહે છે.

૬૫ આકાશસ્તિકાયનો સ્વભાવ જીવ તથા પુદગતને
અવકાશ આપવાનો છે સાકરને જેમ દુધ અવ-
કાશ આપે છે. તેમ

વસ્તુ માત્રને અવકાશ આપે છે તેના બે ભેદ છે.

૧) લોકકાવ્ય, (૨) અલોકકાવ્ય.

‘લોક કાવ્યને’ સ્વભાવ વર્ણના લક્ષણ છે.

મનુષ્ય લોકમાં વ્યવહારથી કાલ્પનાપ્રકાર નીચે પ્રમાણે કરે છે.

સમય, અવધી, મુદ્દન. એક અહોરાત્રિએ દિવસ,
૧૬૨ અહો રાત્રિએ ‘પખવાદીયુ’. જે પખવાદીએ
નકભાસ. ગાર મહીને એકવર્ષ, અસંખ્યાત્મ વર્ષ
સેક પદ્યોપમ, હમ દોઝકોટી પદ્યોપમે એક સાગ
લપમ, એવા દન દોઝકોટી સાગરોપમે એક ઉત્સ
રેપંછી, અને ખીજા દશ દોઝકોટી સાગરોપમે એક
અવસરિપંછી થાય, એ જે મહીને વીસ દોઝકોટી
સાગરોપમે એક કાલચક્ર થાય. એવા અનંતા કાલ
ચક્ર એક પુરુષલ પરવર્તન થાય.

સાદિ જ્ઞાન, સાદિ અનંત, અનાદિ અનંત, અને
અનાદિ જ્ઞાન, એમ ચાર બેદે કાળની વર્ણના છે.

અગીત, અનાગત, અને વર્તમાન એ કાળના
પ્રકાર છે.

૬૭ છ દ્રવ્યમાં જીવ અને પુદ્ગલ એ બેદ્રવ્ય પદિ
જુામી છે. બાકીના ચાર અપરિજુામી છે. એ
જીવ દ્રવ્યજીવ છે બાકીનાં પાંચ અજીવ છે.
છ દ્રવ્યમાં એક પુદ્ગલ દ્રવ્ય, રૂપી છે, બાકીનાં
પાંચ દ્રવ્ય અરૂપી છે.

છ દ્રવ્યમાં પાંચ દ્રવ્ય સમપ્રદેશી છે, અને કાલદ્રવ્ય
અપ્રદેશી છે.

છ દ્રવ્યમાં ધર્મ, અધર્મ, અને આકાશ એ ત્રણ
દ્રવ્ય એક છે, બાકીનાં ત્રણ દ્રવ્ય અનેક છે.

છ દ્રવ્યમાં એક આકાશક્ષેત્ર છે. બીજા પાંચ
દ્રવ્યક્ષેત્રી છે. (આકાશમાં રહે છે.)

છ દ્રવ્યમાં જીવ અને પુદ્ગલ એ બે દ્રવ્ય સક્રિય
છે. બાકીના ચાર અક્રિય છે.

છ દ્રવ્યમાં ધર્મ, અધર્મ, આકાશ અને કાલ એ
ચાર દ્રવ્ય નિત્ય છે, બે ઉપાધીયી અનિત્ય છે.

(છ દ્રવ્યમાં જીવ દ્રવ્ય અકારણ રૂપ છે, બાકીના
પાંચ કારણ રૂપ છે.)

છ દ્રવ્યમાં દુઃખ દ્રવ્ય કતાર છે, બાકીના પાંચ અકુળ છે.

છ દ્રવ્યમાં એક આકાશ સર્વગત છે, બાકીનાં પાંચ અસર્વગત છે.

છ એ દ્રવ્ય ખીરનીરનીપેદે પરસ્પર અવગાઠ છે તથાપિ પ્રવેશ રહિત છે એટલે કેઈ પણ દ્રવ્ય ગીત દ્રવ્યમાં તદુપપણે ધનુનથો માટે પ્રવેશ રહિત છે.

૮ મુદેવ, મુચુર, અને મુધર્મ એ ત્રણ તત્ત્વ છે.

૧ અરિહંત, શિદ્ધ એ દેવ તત્ત્વ છે.

૨ આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, અને સાધુ, એ શુર તત્ત્વ છે.

૩ દર્શન, જ્ઞાન, ચારિત્ર અને તપ, એ ધર્મતત્ત્વ છે
આ નવ તત્ત્વ નવપદના નામથી જોડણાય છે
અથવા તેમને સિદ્ધચક્ર પણ કહે છે.

અરિહંત, સિદ્ધ, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય અને સાધુ એ
૫ એ પરમેષ્ઠી પણ કહેવાય છે.

૬૭ શ્રી માન નામોનોમા અરિંદ્ર એવં નેમો
તમા જે નેમના નામ

૧ શ્રી રૂપમદેવ, ૨ શ્રી અજિતનાથ, ૩ શ્રી
સત્ગુનાથ, ૪ શ્રી અમિતનાથ, ૫ શ્રી મુખનિનાથ,
૬ શ્રી વસન્તનાથ, ૭ શ્રી મુખમુખનાથ, ૮ શ્રી વદનનાથ,
૯ શ્રી સુવિધિનાથ, ૧૦ શ્રી ગીતગુણનાથ, ૧૧ શ્રી
અપાસનાથ, ૧૨ શ્રી વાસુદેવનાથ, ૧૩ શ્રી વિમલનાથ,
૧૪ શ્રી અનંતનાથ, ૧૫ શ્રી નમનનાથ, ૧૬ શ્રી
શાંતિનાથ, ૧૭ શ્રી કૃપાનાથ, ૧૮ શ્રી અશ્વનાથ,
૧૯ શ્રી મહિમાનાથ, ૨૦ શ્રી મુનિમુખનાથ, ૨૧ શ્રી
નમિનાથ, ૨૨ શ્રી નેમનાથ, તેમને અરિંદ્ર નેમો
પણ કહે છે. ૨૩ શ્રી પદ્મનાથ, ૨૪ શ્રી વર્ધમાન
સ્વામી જેમને શ્રી માહાચોર પણ કહે છે.

૭૦ રૂપના, અનન, વરિયુ અને વર્ધમાન,
એ ચાર નામ આપના તીર્થ કરના છે.

૭૧ શ્રીમહાવિદેહદેવતા વર્ધમાનમાં વીરના
વીર તીર્થ કરના નામ.

- ૧ શ્રી સીમંધર સ્વામી. ૨ શ્રી યુગંધર સ્વામી,
 ૩ શ્રી બાહુ જિન. ૪ શ્રી સુબાહુ જિન.
 ૫ શ્રી સુખત જિન. ૬ શ્રી સ્વયંભુ જિન.
 ૭ શ્રી રૂસભાનન. ૮ શ્રી અનંત વીર્ય જિન.
 ૯ શ્રી સુરપ્રભ જિન. ૧૦ શ્રી વિશ્વાલ જિન.
 ૧૧ શ્રી વજ્રધર જિન. ૧૨ શ્રી ચંદ્રાનન જિન.
 ૧૩ શ્રી ચંદ્રાબાહુ જિન. ૧૪ શ્રી બુદ્ધ જિન.
 ૧૫ શ્રી ઇન્દ્ર જિન. ૧૬ શ્રી નભિપ્રભુ જિન.
 ૧૭ વીરમેન જિન. ૧૮ શ્રી મહાલ જિન.
 ૧૯ દેવજસા. ૨૦ અજિતવીર્ય જન.
 ૭૨ સર્વ લીર્યકર અક્ષર દુષણ રહિત હે ૧ છે. તેનાં
 નામ. પાંચ પ્રકારના અંતર. ૧ દાન્યાંતરાય ૨
 લાભાંતરાય ૩ ભોગ્યાંતરાય ૪ ઉપ ભોગ્યાંતરાય
 ૫ નીર્યાંતરાય.

૬ હારય, ૭ રતિ, ૮ અરતિ ૯ લાય, ૧૦ સોક,
૧૧ દુગ્ધ, ૧૨ કામ, ૧૩ કપાય, ૧૪
મિથ્યાત્વ, ૧૫ અજ્ઞાન, ૧૬ અમત, ૧૭ રાગ
અને દેશ.

૭૩ શ્રી સિદ્ધ ભગવંત અષ્ટ કર્મથી રહિત હોય છે.

૭૪ આચાર્યના છત્રીસ ગુણ હોય છે.

૫ પાંચ ઈન્દ્રિયના વિપયને શકનાર.

૬ નવમકારના પ્રાપ્ત્યર્થની શુદ્ધિને ધારણ કરનાર

૪ ચાર મકારના કપાયથી મુક્ત.

૫ પાંચ આહામતે કરીને મુક્ત.

૫ પાંચ મકારના આચારનું પાલનકરનાર

૫ પાંચ સમિતિને ધારણ કરનાર.

૩ ગ્રંથ શુદ્ધિના પાલનાર.

૭૫ ઉપાધ્યાયજીના પચીસ ગુણ.

૧૧ અંગ, ૧૨ ઉપાંગ, ને ભણે તથા બહારે.

૧ ચરણ ચિત્તિરી તથા ૧ કરણ ચિત્તિરી ને
શુદ્ધરીતે પાલે અને પલાલે.

સાધુના સતાવીશ ગુણો.

૫ પાંચ માહા વ્રતના પાત્રનાર.

૧ શત્રિ ભોજનનો ત્યાગ.

૬ છકાય છવની પોતાના આત્માની પેઠે
રક્ષાકરે.

૬ પાંચ ઇન્દ્રિય તથા છઠ્ઠા લોભ તેનો નિગ્રહકરે.

૧ દામા ગુણને ધારણકરે.

૧ ભાવવીશુદ્ધિ તે ચિત્તની નિર્મલતાકરે.

૧ બ્રાહ્મણ ઉપકરણાદિકલુ પડી લેહણ વિશુદ્ધિ
એ ઉપયોગ સહીતકરે.

૧ સંયમને અનુકુલ એવા સમિતિ ગુરુત્યા
દિયોગને આદરે.

૩ મોઠે હામે મન, વચન ૬. ૧૫

નતની પાસે જખાવે નહીં, સખજાને અનુભવે
નહીં. તે પરિગ્રહ વિરમભૂષણ પાંગમું મદ
મન ભાવનું.

જે સાધુ સાધવી હોય તેઓએ ઔષધિક ગ્રંથ
ઉપકરણ તથા ઔષધવિક્રમ સમારો, ઉત્તર પત્રો, હિંદુ
અમુખ ખપ પ્રમાણે સખજાં. ખપ ઉપરાંત ગ્રંથોએ
ગ્રંથોને ગૃહસ્થીના ઘરમાં અપણત્વ કરી સખજ
નહીં. તેમ કરવાથી અર્થાત્ ખપ ઉપરાંત સખજથી
ખૂણાંરૂપ પરિગ્રહનું દ્વંધુ આવે છે.

દશ પ્રકારનો યતિ ધર્મ.

૧. ક્ષમા ધર્મ-ક્રોધનોત્યાગ.
૨. માર્દવધર્મ-માનનોત્યાગ.
૩. આર્જવધર્મ-માયાનોત્યાગ, કપટરહિતપત્ર.
૪. મુક્તિધર્મ-નિર્લોભના
૫. તપોધર્મ-છંછનો નિરોધ
૬. સંયમધર્મ-સત્તર બેટ સંયમની આસપ-
ના કરવી
૭. સત્યધર્મ-સત્ય બાપણ કંઠુ તે

૮. શૌર્યધર્મ-મન, વચન, ક્રિયાને પવિત્ર રાખવા, તથા જાત પાણી પ્રમુખ જહેત-લીસ દોષરહિત આહાર લેવો.

૯. અક્રિયનધર્મ-સમસ્ત પરિગ્રહ ત્યાગરૂપ મૂર્છા રહિત થવું.

૧૦ પ્રદ્યુત્યર્થ-નવ પ્રકારે ઐશ્વરિક અને નવ પ્રકારે વૈકલ્ય અંગંધિ મૈથુનનો ત્યાગ કરવો
બાવીસ પરિપક્વ.

પરિપક્વ એટલે સર્વ પ્રકારે નિર્જસને અર્થે ચ-હન કરવું તે અથવા પવિત્ર એવા મુક્તિ માર્ગના આ રાખન કરવામાં સમસ્ત પ્રકારે દુષ્ટોને સહન કરવું તે.

૧. શુધા-શુભ ૨. વિપાત્રા-તૃષ્ણા ૩. શીત ૪. ઉષ્ણ ૫. દંશ, ૬. અચેતક-અર્જુનઆદિ ૭. અસ્તિ ૮. સ્ત્રી પરિપક્વ ૯. ચર્ચા-અગ્રવું તે ૧૦. નૈવેદિયી-સ્વાધ્યાય જ્ઞામિ ૧૧. શમ્યા-ઉપાશય ૧૨. આક્રોશ ૧૩. વધ ૧૪. યાચના ૧૫. અજ્ઞાન ૧૬. રોગ ૧૭. નૃણુ સ્વર્ગ-ધાસ પ્રમુખ ૧૮. મલ ૧૯. સત્કાર ૨૦. પ્રજ્ઞા ૨૧. અજ્ઞાન ૨૨. સમ્યક્ત્વ.

પાંચ નદાનગમંતા દરેકની પાંચ પાંચ જાવના
નેત્રી પચીસ જાવના છે.

આ જાવનાઓ પ્રમાદ મદિત થઈ મુદ્ધ મને
કરી તથા પ્રયત્ને કરી જાવવી.

સમકલિતના ૧૭ પેદ.

૪) નદાનગમ. (૩) ત્રિંગ, (૧૦) વિનય, (૩)
મુદ્ધિ, (૫) દુપાલ, (૮) પ્રભાવત, (૫) ભૂપાલ, (૫)
લક્ષ્મી, (૬) જ્યેષ્ઠા. (૬) આગાર, (૬) જાવના,
(૬) સમાનક.

ચાર પ્રકારની શુદ્ધદલ્લા.

- (૧) દુષા દુષદિ પદ્યર્થતું સ્વરૂપ સમજતું અને
તેના અર્થનો વિચાર કરવો.
- (૨) શ્રુતમાની સંવેગી અને મુદ્ધ પ્રદાપ્ત મુનિની
સેવા કરવી.

(૩) નિન્હવ, યથાછંદા, પાતલ્યા, ઉચ્ચદા, કુશી-
લિયા, વેપવિટંબક, અજ્ઞાનો, એવાઓની સેવાન
કરવી નહીં, તેમને તથા દેવા.

(૪) મિથ્યાત્વનો સંગ કરવો નહીં.

૪ સાંશયિક-સુત્રમાં, અર્થમાં, કે સુત્રાર્થમાં શંકા
ચાય પણ કોઈને તેનું સમાધાન પુછે
નહીં તે સાંશયિક મિથ્યાત્વ.

૫ અનાભોગિક-જેઓ કાંઈપણ તત્વા તત્ત્વનો વિચાર
નવળે નથી એવા એકેન્દ્રિયાદિ જીવોને
અજ્ઞાન રૂપ અનાભોગિક મિથ્યાત્વ
વળેલું.

મિ તાત્ત્વની દશ સંજ્ઞા—

- ૧ અધર્મમાં ધર્મ સંજ્ઞા, ૨ ધર્મમાં અધર્મ
 - ૩ ઊન્માર્ગમાં માર્ગસંજ્ઞા, ૪ માર્ગમાં ઊન્માર્ગ
 - ૫ અજીવમાં જીવસંજ્ઞા, ૬ જીવમાં અજીવ સં
 - ૭ કુસાધુમાં સુસાધુ સંજ્ઞા, ૮ સુસાધુમાં
- સંજ્ઞા,

૯ અમુકતમાં મુકતસંસાર, ૧૦ મુકતર્થ
અમુકતસંસાર.

મિત્યાત્વના ધણા ભેદ કહેલા છે. વિધિ કેમુલીમત્તિઃ
નેર ભેદ કહેલા છે કેમ્પ કેમ્પાને એકલીસ ભેદ
પણ કયા છે, ત્રિગેરે અનેક ભેદો છે તે પ્રયોગ્મં
થી જાણી લેવા.

(અપદેશ પ્રજ્ઞાદ જ્ઞાન ૪ પૃ. ૨૪૬)

ત્રણુ વિંગ

- (૧) જુનજ્ઞાન સાંભળવાની અતિ અમીલાવા
- (૨) ધર્મ ને યતિ અને પ્રાવરુનો ધર્મ તેને વિષે,
રાગ, એટલે મનની અત્યંત પ્રીતિ.

(૩) દેવ, ગુરુતુ વૈયાવચ્ચ.

૧. જિનેધરની દ્રવ્યપૂજા તથા ભાવપૂજા વડે
વૈયાવચ્ચ.

૨. ગુરુની અશન પાનાદિક વડે સેવા કરવી.

વિનયદ્વાર.

અર્હત, સિદ્ધ, મુનિ, ધર્મ, ચૈત્ય, શુભ, પ્રવ-
ચન, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, અને દર્શનને વિષે,

પૂજા, પ્રશંસા, બક્ષિત, અવર્ણવાદનો નાશ, અને આશાતનાનો પરિત્યાગ કરવો, એમ દશ પ્રકારનો વિનય છે.

શુદ્ધિદાર-મન, વચન, ક્રિયાની જે શુદ્ધિ તે સમક્ષિત ને મુદ્ર કરનારી માય છે.

૧. મનશુદ્ધિ-જન વચન, જે દ્વાદશાંગીરૂપ ચાલતેને સત્ય માનવું.

૨. જીનેશ્વરે પ્રરૂપેલા પદાર્થોનું સ્વરૂપ યથાર્થ વર્ણન કરવું અને જન બક્ષિતીને ધ્યક્ષ નહીં તે બીજાની બક્ષિતી ચલાવું નથી એવું જે જોતવું તે વચન શુદ્ધિ.

૩. ખડગાદિકથી હેદાતા છતાં, અને જાંધનવડે પીડાતા છતાં પણ જે મનુષ્ય શ્રી જીનેશ્વર વિના બીજા દેવને ન નમે, તે કાયશુદ્ધિ.

સમક્ષિત દ્વયજી દાર.

૧. શ્રી અરિહને પ્રરૂપેલા ધમને વિષે સદ્દેહની શુદ્ધિ રાખવી તે શકા દ્વયજી.

(૪૧)

૨. તે તથા અથવા સર્વથી અન્ય દર્શન નામગીરી જે
અનિવાર્ય તે મમ્યકલ્પમાં આકાંક્ષા ન મને
દેવ અને પ્રદે એ કહેલો છે.

૩. કહેલી ધન કિયાનું ફક્ત મહત્ત્વ કે નહીં જોવી
મંત્ર કહેલી. તથા શાસ્ત્ર સાંત્વીની દુર્ગંધ કરવી
તે વિચિત્રિતા નામનો દેવ કહેવાય છે.

અનકિતની છ યતના (વચણ) વર્જવી.

૧. અન નર્તીઓના સંક્રમિક દેવેનું વંદન
અન વિગરે કથાપિ કરવું નહીં.

૨. અન નર્તીઓએ બદલુ કરેલી ચિત્ર પ્રતિ.
અન વંદન વિગરે કથાપિ ન કરવું.

૧. નામ મળે કરીને જેમના ચિત્ર સીપા છે
વંદનિક તાપસોને " તમે કુદરતો "

નેક પુરક વારંવાર પુછવું તે.

૧૫-એકવાર તેમને પુછવું તે.

તે જિંદગીઓને એકવાર અથવા વારંવાર
ધનદિક આપવું નહીં તે

સમકિલના છ આગાર—

સમકિલને વિષે ડોલસર્ગ માર્ગે આગાર કહેલા નથી. પણ આગારો અપવાદ માર્ગેજ આપેલા છે.

૧ સજ્જની આજ્ઞાવટે, તેના ગળાતકારથી અથવા વચનથી મિથ્યાત્વીએને તમરકર કરવે પડે તે સજ્જબિયોગ કહેવાય છે.

૨ ગળાબિયોગ-મનુષ્યોના સમુદાયને મજુ કહે લો છે તે ગળુના વાક્યથી નિર્ણય કાર્યકર્તા પશુ સેવન કરવું પડે તે.

૩ વૃત્તિકાંતાર-દુષ્ટાને વિષે અજ્ઞાદિકના અભાવે તથા અરણ્યમાં બુલા પડતાં જળ દૂળ વિગેરેના અભાવે હુલવાને માટે જે કાંઈ મિથ્યાત્વનું સેવન કરવું પડે તે “ કાંતાર વૃત્તિ ” નામનો આગાર કહેવાય છે.

૪ શુરનિમ્બ આગાર-પિતા, માતા, અને કુટુંબાર્થ જો મિથ્યાત્વો દ્વારા અને તેથી તેઓ પોતાની ઇચ્છાથી કાંઈપણ નિર્ણય કાર્ય કરાવે, તો તે શુર નિમ્બ કહેવાય છે.

1. 1942-43 2. 1943-44 3. 1944-45 4. 1945-46
 5. 1946-47 6. 1947-48 7. 1948-49 8. 1949-50
 9. 1950-51 10. 1951-52 11. 1952-53 12. 1953-54
 13. 1954-55 14. 1955-56 15. 1956-57 16. 1957-58
 17. 1958-59 18. 1959-60 19. 1960-61 20. 1961-62
 21. 1962-63 22. 1963-64 23. 1964-65 24. 1965-66
 25. 1966-67 26. 1967-68 27. 1968-69 28. 1969-70
 29. 1970-71 30. 1971-72 31. 1972-73 32. 1973-74
 33. 1974-75 34. 1975-76 35. 1976-77 36. 1977-78
 37. 1978-79 38. 1979-80 39. 1980-81 40. 1981-82
 41. 1982-83 42. 1983-84 43. 1984-85 44. 1985-86
 45. 1986-87 46. 1987-88 47. 1988-89 48. 1989-90
 49. 1990-91 50. 1991-92 51. 1992-93 52. 1993-94
 53. 1994-95 54. 1995-96 55. 1996-97 56. 1997-98
 57. 1998-99 58. 1999-00 59. 2000-01 60. 2001-02
 61. 2002-03 62. 2003-04 63. 2004-05 64. 2005-06
 65. 2006-07 66. 2007-08 67. 2008-09 68. 2009-10
 69. 2010-11 70. 2011-12 71. 2012-13 72. 2013-14
 73. 2014-15 74. 2015-16 75. 2016-17 76. 2017-18
 77. 2018-19 78. 2019-20 79. 2020-21 80. 2021-22
 81. 2022-23 82. 2023-24 83. 2024-25 84. 2025-26
 85. 2026-27 86. 2027-28 87. 2028-29 88. 2029-30
 89. 2030-31 90. 2031-32 91. 2032-33 92. 2033-34
 93. 2034-35 94. 2035-36 95. 2036-37 96. 2037-38
 97. 2038-39 98. 2039-40 99. 2040-41 100. 2041-42
 101. 2042-43 102. 2043-44 103. 2044-45 104. 2045-46
 105. 2046-47 106. 2047-48 107. 2048-49 108. 2049-50
 109. 2050-51 110. 2051-52 111. 2052-53 112. 2053-54
 113. 2054-55 114. 2055-56 115. 2056-57 116. 2057-58
 117. 2058-59 118. 2059-60 119. 2060-61 120. 2061-62
 121. 2062-63 122. 2063-64 123. 2064-65 124. 2065-66
 125. 2066-67 126. 2067-68 127. 2068-69 128. 2069-70
 129. 2070-71 130. 2071-72 131. 2072-73 132. 2073-74
 133. 2074-75 134. 2075-76 135. 2076-77 136. 2077-78
 137. 2078-79 138. 2079-80 139. 2080-81 140. 2081-82
 141. 2082-83 142. 2083-84 143. 2084-85 144. 2085-86
 145. 2086-87 146. 2087-88 147. 2088-89 148. 2089-90
 149. 2090-91 150. 2091-92 151. 2092-93 152. 2093-94
 153. 2094-95 154. 2095-96 155. 2096-97 156. 2097-98
 157. 2098-99 158. 2099-00 159. 2100-01 160. 2101-02
 161. 2102-03 162. 2103-04 163. 2104-05 164. 2105-06
 165. 2106-07 166. 2107-08 167. 2108-09 168. 2109-10
 169. 2110-11 170. 2111-12 171. 2112-13 172. 2113-14
 173. 2114-15 174. 2115-16 175. 2116-17 176. 2117-18
 177. 2118-19 178. 2119-20 179. 2120-21 180. 2121-22
 181. 2122-23 182. 2123-24 183. 2124-25 184. 2125-26
 185. 2126-27 186. 2127-28 187. 2128-29 188. 2129-30
 189. 2130-31 190. 2131-32 191. 2132-33 192. 2133-34
 193. 2134-35 194. 2135-36 195. 2136-37 196. 2137-38
 197. 2138-39 198. 2139-40 199. 2140-41 200. 2141-42
 201. 2142-43 202. 2143-44 203. 2144-45 204. 2145-46
 205. 2146-47 206. 2147-48 207. 2148-49 208. 2149-50
 209. 2150-51 210. 2151-52 211. 2152-53 212. 2153-54
 213. 2154-55 214. 2155-56 215. 2156-57 216. 2157-58
 217. 2158-59 218. 2159-60 219. 2160-61 220. 2161-62
 221. 2162-63 222. 2163-64 223. 2164-65 224. 2165-66
 225. 2166-67 226. 2167-68 227. 2168-69 228. 2169-70
 229. 2170-71 230. 2171-72 231. 2172-73 232. 2173-74
 233. 2174-75 234. 2175-76 235. 2176-77 236. 2177-78
 237. 2178-79 238. 2179-80 239. 2180-81 240. 2181-82
 241. 2182-83 242. 2183-84 243. 2184-85 244. 2185-86
 245. 2186-87 246. 2187-88 247. 2188-89 248. 2189-90
 249. 2190-91 250. 2191-92 251. 2192-93 252. 2193-94
 253. 2194-95 254. 2195-96 255. 2196-97 256. 2197-98
 257. 2198-99 258. 2199-00 259. 2200-01 260. 2201-02
 261. 2202-03 262. 2203-04 263. 2204-05 264. 2205-06
 265. 2206-07 266. 2207-08 267. 2208-09 268. 2209-10
 269. 2210-11 270. 2211-12 271. 2212-13 272. 2213-14
 273. 2214-15 274. 2215-16 275. 2216-17 276. 2217-18
 277. 2218-19 278. 2219-20 279. 2220-21 280. 2221-22
 281. 2222-23 282. 2223-24 283. 2224-25 284. 2225-26
 285. 2226-27 286. 2227-28 287. 2228-29 288. 2229-30
 289. 2230-31 290. 2231-32 291. 2232-33 292. 2233-34
 293. 2234-35 294. 2235-36 295. 2236-37 296. 2237-38
 297. 2238-39 298. 2239-40 299. 2240-41 300. 2241-42

1. 2019년 12월 31일 현재까지의 실적
2. 2020년 1월 1일부터 2020년 12월 31일까지의 실적
3. 2021년 1월 1일부터 2021년 12월 31일까지의 실적

• "ਪ੍ਰੀਤ ਨਗਰ" ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ
ਦੁਕਾਨਾਂ ੦ ੨ ੩ ੪

1. 2019年12月31日，公司应收账款余额为1,234,567.89元，较2018年末增加12.34%，主要系公司2019年度销售规模扩大所致。

1. 1945-1946
2. 1947-1948
3. 1949-1950
4. 1951-1952
5. 1953-1954
6. 1955-1956
7. 1957-1958
8. 1959-1960
9. 1961-1962
10. 1963-1964
11. 1965-1966
12. 1967-1968
13. 1969-1970
14. 1971-1972
15. 1973-1974
16. 1975-1976
17. 1977-1978
18. 1979-1980
19. 1981-1982
20. 1983-1984
21. 1985-1986
22. 1987-1988
23. 1989-1990
24. 1991-1992
25. 1993-1994
26. 1995-1996
27. 1997-1998
28. 1999-2000
29. 2001-2002
30. 2003-2004
31. 2005-2006
32. 2007-2008
33. 2009-2010
34. 2011-2012
35. 2013-2014
36. 2015-2016
37. 2017-2018
38. 2019-2020
39. 2021-2022
40. 2023-2024
41. 2025-2026
42. 2027-2028
43. 2029-2030
44. 2031-2032
45. 2033-2034
46. 2035-2036
47. 2037-2038
48. 2039-2040
49. 2041-2042
50. 2043-2044
51. 2045-2046
52. 2047-2048
53. 2049-2050
54. 2051-2052
55. 2053-2054
56. 2055-2056
57. 2057-2058
58. 2059-2060
59. 2061-2062
60. 2063-2064
61. 2065-2066
62. 2067-2068
63. 2069-2070
64. 2071-2072
65. 2073-2074
66. 2075-2076
67. 2077-2078
68. 2079-2080
69. 2081-2082
70. 2083-2084
71. 2085-2086
72. 2087-2088
73. 2089-2090
74. 2091-2092
75. 2093-2094
76. 2095-2096
77. 2097-2098
78. 2099-2100
79. 2101-2102
80. 2103-2104
81. 2105-2106
82. 2107-2108
83. 2109-2110
84. 2111-2112
85. 2113-2114
86. 2115-2116
87. 2117-2118
88. 2119-2120
89. 2121-2122
90. 2123-2124
91. 2125-2126
92. 2127-2128
93. 2129-2130
94. 2131-2132
95. 2133-2134
96. 2135-2136
97. 2137-2138
98. 2139-2140
99. 2141-2142
100. 2143-2144
101. 2145-2146
102. 2147-2148
103. 2149-2150
104. 2151-2152
105. 2153-2154
106. 2155-2156
107. 2157-2158
108. 2159-2160
109. 2161-2162
110. 2163-2164
111. 2165-2166
112. 2167-2168
113. 2169-2170
114. 2171-2172
115. 2173-2174
116. 2175-2176
117. 2177-2178
118. 2179-2180
119. 2181-2182
120. 2183-2184
121. 2185-2186
122. 2187-2188
123. 2189-2190
124. 2191-2192
125. 2193-2194
126. 2195-2196
127. 2197-2198
128. 2199-2200
129. 2201-2202
130. 2203-2204
131. 2205-2206
132. 2207-2208
133. 2209-2210
134. 2211-2212
135. 2213-2214
136. 2215-2216
137. 2217-2218
138. 2219-2220
139. 2221-2222
140. 2223-2224
141. 2225-2226
142. 2227-2228
143. 2229-2230
144. 2231-2232
145. 2233-2234
146. 2235-2236
147. 2237-2238
148. 2239-2240
149. 2241-2242
150. 2243-2244
151. 2245-2246
152. 2247-2248
153. 2249-2250
154. 2251-2252
155. 2253-2254
156. 2255-2256
157. 2257-2258
158. 2259-2260
159. 2261-2262
160. 2263-2264
161. 2265-2266
162. 2267-2268
163. 2269-2270
164. 2271-2272
165. 2273-2274
166. 2275-2276
167. 2277-2278
168. 2279-2280
169. 2281-2282
170. 2283-2284
171. 2285-2286
172. 2287-2288
173. 2289-2290
174. 2291-2292
175. 2293-2294
176. 2295-2296
177. 2297-2298
178. 2299-2300
179. 2301-2302
180. 2303-2304
181. 2305-2306
182. 2307-2308
183. 2309-2310
184. 2311-2312
185. 2313-2314
186. 2315-2316
187. 2317-2318
188. 2319-2320
189. 2321-2322
190. 2323-2324
191. 2325-2326
192. 2327-2328
193. 2329-2330
194. 2331-2332
195. 2333-2334
196. 2335-2336
197. 2337-2338
198. 2339-2340
199. 2341-2342
200. 2343-2344
201. 2345-2346
202. 2347-2348
203. 2349-2350
204. 2351-2352
205. 2353-2354
206. 2355-2356
207. 2357-2358
208. 2359-2360
209. 2361-2362
210. 2363-2364
211. 2365-2366
212. 2367-2368
213. 2369-2370
214. 2371-2372
215. 2373-2374
216. 2375-2376
217. 2377-2378
218. 2379-2380
219. 2381-2382
220. 2383-2384
221. 2385-2386
222. 2387-2388
223. 2389-2390
224. 2391-2392
225. 2393-2394
226. 2395-2396
227. 2397-2398
228. 2399-2400
229. 2401-2402
230. 2403-2404
231. 2405-2406
232. 2407-2408
233. 2409-2410
234. 2411-2412
235. 2413-2414
236. 2415-2416
237. 2417-2418
238. 2419-2420
239. 2421-2422
240. 2423-2424
241. 2425-2426
242. 2427-2428
243. 2429-2430
244. 2431-2432
245. 2433-2434
246. 2435-2436
247. 2437-2438
248. 2439-2440
249. 2441-2442
250. 2443-2444
251. 2445-2446
252. 2447-2448
253. 2449-2450
254. 2451-2452
255. 2453-2454
256. 2455-2456
257. 2457-2458
258. 2459-2460
259. 2461-2462
260. 2463-2464
261. 2465-2466
262. 2467-2468
263. 2469-

સમક્રિતના આગાર—

સમક્રિતને વિષે ઊત્સર્ગ માર્ગે આગાર કહેલા નથી. પણ આગારે અપવાદ માર્ગેજ આપેલા છે.

૧ સમક્રિતની આજ્ઞાવડે, તેના ગળાદિકથી અથવા વચનથી મિથ્યાત્વીઓને નમસ્કર કરવો પડે તે સમક્રિતયોગ કહેવાય છે.

૨ ગળાભિયોગ-મનુષ્યોના સમુદાયને ગળુ કહેલો છે તે ગળુના વાક્યથી નિષિદ્ધ કાર્યનું પણ સેવન કરવું પડે તે.

૩ વૃત્તિકાંતાર-દુશ્મનને વિષે અજ્ઞાદિકના અભાવે તથા અરમયમાં ભુક્ષ પડનાં જળ ક્ષણ વિગેરેના અભાવે હવવાને માટે જે કાંઈ મિથ્યાત્વનું સેવન કરવું પડે તે “ કાંતાર વૃત્તિ ” નામનો આગાર કહેવાય છે.

૪ શુરુનિઘ્રહ આગાર-પિતા, માતા, અને કલાચાર્ય જે મિથ્યાત્વો દેવ અને તેથી તેઓ પોતાની ઇચ્છાથી કાંઈપણ નિષિદ્ધ કાર્ય કરાવે, તો તે શુરુ નિઘ્રહ કહેવાય છે.

૫ દેવાલિયોગ આગાર-કુલ દેવાદિકના વચને કરીને જે કાંઈ મિથ્યાત્વનું સેવન કરવું પડે તે સમ્યક્ત્વ ધારીને દેવાલિયોગ નામનો આગાર કહેવાય છે.

૬ બદાલિયોગ, ધણા લોકોના હડવાદથી અથવા કોઈના બદ્ધાત્કારથી ત્યાગ કરેલાનું સેવન કરવું પડે તે.

અ. ૭ અ.ગારને છાંંડીઓની સંજ્ઞા આપેલી છે.

સમક્ષિતની છ ભાવનાઓ.

૧ પેદાશી ભાવના-સમક્ષિત એજ સર્વજ્ઞ ભાષિત અ.વક તથા સાધુ એ બન્ને પ્રકારના ધર્મરૂપ વૃક્ષનું મુળ છે, કેમકે તે મુળ નિશ્ચય હોય તોજ સ્વર્ગ મોક્ષાદિક ફળ પ્રાપ્ત થાય છે.

૨ ત્રીજી ભાવના-સમક્ષિત એ મોક્ષરૂપનું દ્વાર છે. કેમકે સમક્ષિતરૂપ દ્વાર વિના મોક્ષ પુરની અંદર પ્રવેશ થઈ શકતો નથી.

૩ ત્રીજી ભાવના-જિનેશ્વરે કહેલા ધર્મરૂપી વાડનનું સમક્ષિતજ પ્રતિષ્ઠાન (નિશ્ચયપીઠ) છે, તે પ્રતિ-

સમક્રિતના છ આગાર—

સમક્રિતને વિષે ઊત્સર્ગ માર્ગે આગાર કહેલા નથી. પણ આગારો અપવાદ માર્ગેજ આપેલા છે.

૧ સમ્પન્ની આજ્ઞાવડે, તેના ગળાતકારથી અથવા વચનથી મિથ્યાત્વીઓને નમસ્કર કરવો પડે તે સમ્પલિયોગ કહેવાય છે.

૨ ગળાલિયોગ-મનુષ્યોના સમુદાયને ગળુ કહેલો છે તે ગળુના વાક્યથી નિર્નિધ કાર્યનું પશુ સેવન કરવું પડે તે.

૩ વૃત્તિકાંતાર-દુષ્ટાગ્રને વિષે અત્યાદિકના અભાવે તથા અરણ્યમાં બુદ્ધા પડતાં જળ ફળ વિગેરેના અભાવે હવવાને માટે જે કાંઈ મિથ્યાત્વનું સેવન કરવું પડે તે “ કાંતાર વૃત્તિ ” નામનો આગાર કહેવાય છે.

૪ ગુરુનિગ્રહ આગાર-પિતા, માતા, અને કલા આદ્ય જે મિથ્યાત્વો દેવ અને તેથી તેઓ પોતાની ઇચ્છાથી કાંઈપણ નિર્નિદ્ધ કાર્ય કરાવે, તો તે ગુરુ નિગ્રહ કહેવાય છે.

૫ દેવાભિયોગ આગાર-કુલ દેવાદિના વચને
કરીને જે કાંઈ મિત્રાન્વનું સેવન કરતું પડે
તે સન્વયત્વ ધારીને દેવાભિયોગ નામનો
આગાર કહેવાય છે.

૬ જગાભિયોગ, ધણા લોકોના હડગાદથી અથવા
કેળના જગાકારથી ત્યાગ કરેલાનું સેવન
કરતું પડે તે.

આ ૭ અગારને હોંઠીઓની સંજ્ઞા આપેલી છે.

સમજાની ૭ ભાવનાઓ.

૧ પેલડી ભાવના-સમજા એજ સર્વજ્ઞ ભાષિન
શ્રવણ તથા સાધુ એ જાણે મકરના ધર્મરૂપ
પ્રકાશનું મુળ છે, કેમકે તે મુળ નિશ્ચય હોય તોજ
સ્વર્ગ મોક્ષદિ રૂજ આપા થાય છે.

૨ ગોંડા ભાવના-સમજા એ મોક્ષરૂપનું દ્વાર છે.
કેમકે સમજારૂપ દ્વાર વિના મોક્ષ પુરની અંદર
મંથર થઈ શકતો નથી.

૩ ત્રીજી ભાવના-ગિનેયરે કહેલા ધર્મ ત્રણી વાર તન
..... વિચાર

જ્ઞાન નિર્લેખ હોય તો ધર્મરૂપી જ્ઞાન ચિરક
ટકી શકે છે.

- ૪ એથી ભાવના-સમજિત વિનયાદિ દુરુનો આધાર
(અવસ્થાન) છે. તે આધાર વિના વિનયાદિ
શુષ્કો સ્થિર થના નથી.
- ૫ પાંચમી ભાવના-સમજિત એ ધર્મરૂપી અમૃત
પાત્ર છે, કેમકે તે પાત્ર વિના ધર્મરૂપી અમૃત
રહી શકતું નથી.
- ૬ છઠી ભાવના-સમજિત એ જ્ઞાન, દર્શન, અ
આસ્તિરૂપી રત્નોત્તુ નિધાન (ભંડાર) છે. કેમ
સમજિત વિના જ્ઞાનાદિક ત્રણ રત્નો રહી શક
નથી.

સમજિતના છ સ્થાનક.

- ૧ અસ્તિ સ્થાન-જ્ઞાનરૂપી નેત્રવાળાએને (૧
વળ જ્ઞાનીઓને) પ્રત્યક્ષ એવો જીવ અ
ભવ સિદ્ધ છે. તેમજ ને જીવ અનેક વાંચ
થી જણાય છે. તે જીવ હવેસ્થાને અનુભ
વ નથી સિદ્ધ થાય છે.

(૪૫)

- ૨ નિત્યત્વ સ્થાન-દ્રવ્યની અપેક્ષાએ નાશ અને ઊત્પત્તિ સહિત એવો નિત્ય આત્મા છે, પદાર્થની અપેક્ષાએ અનિત્ય છે, અને સદલાવ વડે તે આત્મા સાચવે છે.
- ૩ આત્મા કર્મનો કર્તા છે-જેમ કુંભાર માટી, ચક્ર, અને ચીવર (હોરા) વિગેરે કારણોથી ઘડાનો કર્તા છે તેમ જીવ કપાસાદિક બાંધના હેતુઓ વડે શુભ અને અશુભ કર્મો કરે છે.
- ૪ ભોક્તા સ્થાનક-જીવે કરેલા કર્મોનું ફળ પાતેજ ભોગવે છે. કેમકે નદી કરેલા કર્મોનો ભોગ (અનુભવ) કદાપી ઘટોજ નથી. તેથી આ જીવ ભોક્તા છે એવું સમકિનાનું વ્યયું સ્થાનક લાલુણું.
- ૫ નિર્વાણ-મોક્ષ છે-કર્મના ણ પ હેતુઓનો અભાવ થવાથી અને ઘાતિ કર્મોનો ફલ થવાથી કેવળજ્ઞાન યથા પછી બાકીના અઘાતિ કર્મોનો ફલ થયે મોક્ષ પ્રાપ્ત થાય છે. ત્રણ

જગતમાં સુર અસુર અને નરેન્દ્રોને જે સુખ છે, તે સર્વ સુખને એકત્ર કરીએતો મોક્ષ સુખની સંપદાને અનંતમે ભાગે પણ થાય નહીં, વિપત્તિ સર્વ ભાવને જાણનારા જિનેશ્વરોએ (મોક્ષ) પદને અનંત સુખથી સંપુર્ણ, અશય, (અવિનાશી) અને પ્રવાહની અપેક્ષાએ અનાદિ અનંત કહેલું છે. આ નિર્વાણ એ નામનું સમકિતનું પાંચમું સ્થાનક કહેલું છે.

૬ મોક્ષનો ઉપાય છે. શાસ્ત્રોને વિષે જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્ર એ ત્રણ મોક્ષના ઉપાય કહેલા છે.

આ પ્રમાણે સમકિત રૂપી રત્નના છ સ્થાનોનું ચિંતવન કરવું. અને મોક્ષના સાધન બૃત્ત ક્રિયાનુષ્ઠાન કરવું.

શરીરની સાથે જે રહે તે શરીરી જીવ. તે શરીર સાથે રહેલો જીવ સુખ દુઃખ પામે છે. અને શરીર રહિત એટલે સુકિતની અવસ્થામાં રહેલા (લોકાત્રમાં

૫ દેવાભિયોગ આગાર-કુલ દેવાદિકના વચને કરીને જે કાંઈ મિત્યાત્વનું સેવન કરવું પડે તે સમ્યક્ત્વ ધારીને દેવાભિયોગ નામનો આગાર કહેવાય છે.

૬ બલાભિયોગ, ઘણા લોકોના હડગાદથી અથવા કાંઈના બલાત્કારથી ત્યાગ કરેલાનું સેવન કરવું પડે તે.

અ. ૭ અ.ગારને છીંદીઓની સંજ્ઞા આપેલી છે.

સમક્ષિત્રી ૭ લાવનાએ,

૧ પેદલી લાવના-સમક્ષિત્ર એજ સર્વજ્ઞ ભાષિત શ્રવણ તથા સાધુ એ ગણે પ્રકારના ધર્મરૂપ વૃક્ષનું મુળ છે, કેમકે તે મુળ નિશ્ચય હોય તોજ સર્વર્થ મોક્ષાદિક ફળ પ્રાપ્ત થાય છે.

૨ ગી૭ લાવના-સમક્ષિત્ર એ મોક્ષરૂપનું દાર છે. કેમકે સમક્ષિત્ર દાર વિના મોક્ષ પુરની અંદર પ્રવેશ થઈ શકતો નથી.

૩ ત્રી૭ લાવના-જિનેશ્વરે કહેલા ધર્મરૂપી વાડુનનું સમક્ષિત્ર અગ્નિષ્ઠાન (નિશ્ચયપીઠ) છે, તે પ્રતિ-

જગતમાં સુર અસુર અને નરેન્દ્રોને જે સુખ છે, તે સર્વ સુખને એકત્ર કરીએતો મોક્ષ સુખની સંપદાને અનંતમે ભાગે પણ થાય નહીં, વિપ્વના સર્વ ભાવને ભણનારા જિને શ્વશેષે (મોક્ષ) પદને અનંત સુખથી સંપુર્ણ, અદાય, (અવિનાશી) અને પ્રવાહેની અપેક્ષાએ અતાદિ અનંત કહેલું છે. આ નિર્વાણ એ નામનું સમક્રિતનું પાંચમું સ્થાનક કહેલું છે.

૬ મોક્ષનો ઉપાય છે. શાએને વિષે જ્ઞાન, દર્શન અને ચારિત્ર એ ત્રણ મોક્ષના ઉપાય કહેલા છે.

આ પ્રમાણે સમક્રિત રૂપી સ્વભાવ છ રચાનેતુ ચિંતવન કરવું. અને મોક્ષના સાધન બૃત્ત ક્રિયાતુષ્ઠન કરવું.

શરીરની સાથે જે રહે તે શરીરી જીવ. તે શરીર સાથે રહેલો જીવ સુખ દુઃખ પામે છે. અને શરીર રહિત એટલે મુક્તિની અવસ્થામાં રહેલા (લોકાત્રમાં

રહેલા) ને મુખદુઃખ સ્પર્શ કર્યા નથી. ત્યાં આત્મા
હવે સ્વ સ્વરૂપેજ રહે છે.

તે મોક્ષ મુખ સી રીતે પમાય ? હોત્તર-જ્ઞાન,
દર્શન ચરિત્રના આગ્રાધનથી સમ્યક્ત્વ જ્ઞાન અને
સંયમ સંપૂર્ણ પ્રાપ્ત કરવા તેજ મોક્ષ આપવાનો
ઉપાય છે તે ઉપાય આ મનુષ્ય ભવને વિગેજ સાધવા
યોગ્ય છે. દારણ કે તત્ત્વના ભણુ પુરૂષ સ્વ ચક્રિત વડે
અહીંજ તેને મેળવે છે.

તત્ત્વ અદ્વાન સ્વ હવને વિશે એક પ્રકારનું
સમક્રિત છે અને નિર્દય તથા વ્યભાસ કરીને સમક્રિતને
બે પ્રકારનું માનેકુ છે.

ઝાપર બાજવેલા સમક્રિતના ૬૭ બેદો પૈકી
એકસક બેદો વ્યભાસ સમક્રિતમાં અન્તર્ગત થાય છે,
અને ઉક્ત ૯ બેદો નિર્દય સમક્રિતમાં અંગર્ભાવ
પામે છે.

સમક્રિતના પાંચ પ્રકાર આ પ્રમાણે છે.

૧ પહેલું આપર્થમિક, ૨ બીજું સાસ્ત્રાદન.

૩ ત્રીજી દાઓપશમિક, ૪ ચોથું વેદક

૫ પાંચમું દાવિક.

આ પાંચનું સંક્ષિપ્ત સ્વરૂપ નીચે પ્રમાણે છે.

૧ ઔપશમિક સમકિત-જેની કર્મ ગ્રંથી લેણ-
યલી છે. (ગ્રંથી લેટ કરેલો છે) એવા સ-
રીરી (મનુષ્ય) ને સમ્બંધિત્વને પ્રથમ
લાભ થતી વખતે પેદાશ અંતર્મુહુર્તમાં
થાય છે. બધવા ઊપશમ એટલી પર બહેલા
ઊપશાંત મોહીને મોહના ઊપશમથી ઉત્પ-
ન્ન થએલું તે પણ ઔપશમિક સમકિત
કહેવાય છે. તે પણ અંતર્મુહુર્ત રહે છે.

૨ સારવાદન-સમકિત પામ્યા પછી તત્કાળ
અનંતાનુગ્રામી કપાયના હિદયથી સમકિતનું
વમન કરનાં તે સમકિતના રસને લેશ
માત્ર આસ્વાદ પામે છે, તેને આસ્વાદન કહે
છે. આ સમકિતજઘન્યથી એક સમય મુખી
અને હૃદયથી જ આવડીકા મુખી રહે છે.

૩ દાયોપશ્યમિક-મિથ્યાત્વ મોહનીયના લીધેમાં
કેટલાકને દાય અને કેટલાકને લીપશ્યમ
કરવાથી જે સમ્યક્તા શુભ પ્રાપ્ત થાય તે
દાયોપશ્યમિક સમકિત કહેવાય છે.

૪ વેદક-દાયક એળીપર ચટેલા દેહીને અનંતા-
તુળાંધી ચાર કપાયને દાય થયા પછી
મિથ્યાત્વ મોહની અને મિથ્ય મોહનીને સારી
રીતે પરિપુર્ણ દાયથયે હતે સમ્યક્ત્વ
મોહનીના ઉલા અંશને લોગવલી વખતે
દાયિક સમકિતની સન્મુખ થનારને વેદક
સમકિત થાય છે.

૫ દાયિક-સમકિત મોહની, મિથ્ય મોહની ને
મિથ્યાત્વ મોહની તથા અનંતાતુળાંધી ચાર
કપાય, એ સત્ પ્રકૃતિનો દાય થવાથી જીવ-
ને જે તત્ત્વ શ્રદ્ધા થાય છે, તેને દાયિક
સમકિત કહે છે.

આ સમકિત શુભથી ત્રણ પ્રકારનું છે.

૧ દોચક સમકિત-સિદ્ધાંતના વિષે કહેલા તત્ત્વો
ઉપર હેતુ તથા હેતુદરણુ વિના જે દૃઢ અ-

૩ ત્રીજી દાઓપશમિક, ૪ ચોથું વેદક

૫ પાંચમું દાપિક.

આ પાંચનું સંશિષ્ટ સ્વરૂપ નીચે પ્રમાણે છે.

૧ ઔપશમિક સમકિત-જેની કર્મ ગ્રંથી લેણી થતી છે. (ગ્રંથી લેણી કરેલો છે) એવા શરીરી (મનુષ્ય) ને સમ્યક્ત્વનો પ્રથમ લાભ થતી વખતે પેદાશા અંતર્મુક્તિમાં થાય છે. અથવા ઔપશમિક શ્રેણી પર ચડેલા ઔપશાંગ મોહીને મોહના ઔપશમથી ઉત્પન્ન થએલું તે પણ ઔપશમિક સમકિત કહેવાય છે. તે પણ અંતર્મુક્તિમાં રહે છે.

૨ સારવાદન-સમકિત પાઠના પછી તરફના અનંતાનુગમી કપાયના ઊદયથી સમકિતનું વર્તન કરતાં તે સમકિતના રસનો લેશ માત્ર સારવાદ પામે છે, તેને સારવાદન કહે છે. આ સમકિતજન્યથી એક સમય સુધી અને હૃદયથી છ આવડીકા સુધી રહે છે.

૩ દાષોપશમિક-મિથ્યાત્વ મોહનીયના ઊદયમાં દેવદાકનો દાય અને કેટલાકનો ઊપશમ કરવાથી જે સમ્યક્ત્વ ગુણ પ્રાપ્ત થાય તે દાષોપશમિક સમકિત કહેવાય છે.

૪ વેદક-દાષક ઘેલોપર ચડેલા દેહીને અનંતાનુષાંધી ચાર કપાયનો દાય થયા પછી મિથ્યાત્વ મોહની અને મિશ્ર મોહનીનો સારી રીતે પરિપુર્ણ દાયથયે હતે સમ્યક્ત્વ મોહનીના ઉલા અંશને લોગવની વખતે દાષિક સમકિતની સંમુખ થનારને વેદક સમકિત થાય છે.

૫ દાષિક-સમકિત મોહની, મિશ્ર મોહની ને મિથ્યાત્વ મોહની તથા અનંતાનુષાંધી ચાર કપાય, એ સાત પ્રકૃતિનો દાય થવાથી જીવને જે તાત્ત્વ શ્રદ્ધા થાય છે, તેને દાષિક સમકિત કહે છે.

આ સમકિત ગુણથી ત્રણ પ્રકારનું છે.

૧ એવક સમકિત-સિદ્ધાંતના વિષે કહેલા તત્ત્વો ઉપર હેતુ તથા ઊદાહરણ વિના જે દ્વંદ્વ આ-

રથા થાય તે રોચક સમકિત ઠેકવાય છે.
આ સમકિતના ઉપર કૃષ્ણવાસુદેવ તથા
ત્રેણીકસાનનો મગધ યોગ્ય ઠેકાણેથી જાણી
લેવો.

૨ ઠારક-જે પ્રમાણે પ્રવચન (સિદ્ધાંત) થી
સાંભળ્યું હોય, તે પ્રમાણે ગુરુત્વ વાક્ય અં-
ગિકાર કરવું અને તથા વૃત્ત વિગેરે સર્વ
આચરણ કરવું. તેમ કરવાથી ઠારક સમકિત
ઠેકવાય છે. આ ઉપર ઠાકમ્મ અને ઠાકા-
શની કથા છે.

૩ દીપક-મિ'યાદિટિકે અભગ્ય પોતે ધર્મ
કથાદિકે કરીને બીજાને ભોધ પમાડે, તે
મિ'યાદિટિકે દીપક સમકિત ઠેકવાય છે.

અહીં આ પ્રમાણે જાણના જાણુવી-અનાદિ

સૌત ભાગે પ્રથમ ગુણ રથાનકે વર્તેતો કેઈ મિ'યા
દિટિકે છત્ર કેઈ પજુ પુણ્યના યોગે અવકાના કુલમાં
ઉત્પત્ત થાય ત્યાં કુળાચારના લીપે ગુરુ વિગેરે સામગ્રી
પામીને મોટાઈ પામવાની ઇચ્છાએ કરીને અથવા
અકુંકાર કે હક વિગેરે એ કરીને જિનજિન,

જિન ચૈત્ય વિગેરે સ્થાવરને ઊચિત એવાં સાતં કાર્યો કરે; પરંતુ દેવાદિકના સત્ય સ્વરૂપ જાણતો નથી, તેમજ શ્રંધિ બેદપણ કાર્યો નથી, તેથી સમ્યક્ ભાવ વિનાજ તે સુદૃત્યો કરે છે. આ પ્રમાણે અનંતીવાર તેવાં સુદૃત્યો કરે છે, પરંતુ તેથી વિશેષ પ્રકારનો લાભ મળે નથી.

બાલ્ય તથા અબાલ્ય જન્મે પ્રકારનાં છુપો મિથ્યા ત્વચ્છે સુકત છતાં પણ ધર્માદિકની પડપણા કરીને તથા જાગ્યા પ્રકારની સખિતિ શુષ્ઠિ ધારણ કરીને બીજાઓને પ્રતિબોધ પમાડે છે, તથા શાસનને દીપાવે છે. તેથી કારણને વિષે કાર્યનો જાપચાર કરવાથી તેમને દીપક સમકિત કહેવાય છે.

સમકિતનું વસ્તુ સ્વરૂપ.

આત્મ પ્રદેશ સામે રહેલા મિથ્યાત્વ મોહનીના પુદ્ગલોનો અભાવ (ક્ષય) થવાથી આત્માના સર્વ પ્રદેશો ને સ્વસ્થતાને પામે છે તે વસ્તુના એ સમકિત કહેવાય છે.

અહિં મિથ્યાત્વના પુદ્ગલો દ્વારા તેના જીવ-લક્ષણથી અનંતાનુમંદિ કથાયના ને પુદ્ગલો છે તે

પણ પ્રશ્ન કરવા તેને ક્ષણેપણમારિકેકરીને
અભાવ થવાથી મટીનવાનાઅભાવે ઝગમગ મળેલા
વસ્તુની જેમ હવાના પ્રદેશો ને રિને નિર્મળતરૂપ ને
અધા ગુણ પ્રગટ થાતા છે તેજ વસ્તુનાએ સમકિત
કેહવાય છે.

જ્ઞાન અને અજ્ઞાન—

૧ સમકિત દ્રષ્ટિનું જ્ઞાન તેજ જ્ઞાન કેહવાય છે.
હરેક વસ્તુ સંગ અજ્ઞાન, વિગેરે અનંત ધર્મ
યુક્ત છે, સર્વ જ્ઞાન વ્યથુએ કરીને શ્રદ્ધા-
વાન સત્યમાને છે.

૨ મિથ્યાત્વીઓ સર્વ વસ્તુના પૃથક પૃથક
ધર્મોને જેમ તેમ (કાંઈ યુક્તિથી) એકાંત
પણેજ કહે છે. માટે તે મિથ્યાત્વીઓની
સ્વભાવિકજ અજ્ઞાનતા છે.

મિથ્યાત્વીનું જ્ઞાન રાત્ર અસત્ર વિગેરે વિશેષ
ધર્મથી યુક્ત એવા વસ્તુના પરિજ્ઞાન રહિત હોય છે.
બવના હેતુ ભુત છે એટલે કે તે સત્તાવન બાંધના-
હેતુને યથાર્થ પણે બાણુતો નથી,

યથેચ્છાપણું-સ્વેચ્છા ચારીપણું છે અને જ્ઞાનનું
ફલ જે વિરતિ તેનો અભાવ છે. તેથી મિથ્યાદ્રષ્ટિનું
જ્ઞાન તે અજ્ઞાનજ વળણવું.

બુદ્ધિના આઠ શુભ-શુદ્ધિયા વિગેરે બુદ્ધિના આઠ શુભો
છે તે શુભો સમક્રિત જ્ઞાનનેજ દેખ છે. એમ
જ્ઞાની પુરષોએ કહ્યું છે તે આઠ આ પ્રમાણે.

૧ શુદ્ધિયા-સાંભળવાની હચ્છા. તે ચિના અચ-
ણાદિકે શુભો પ્રાપ્ત થતા નથી.

૨ અવજ્ઞ-આત્માદિક સાંભળવું તે અવજ્ઞ કરવા-
થીજ મોટા શુભ પ્રાપ્ત થાય છે. તત્ત્વનું
અવજ્ઞ કરવાથી માણસ જેથી જીજ્ઞાસા અ-
કુરને પામે છે.

૩ શુભ મહત્ત્વ-અવજ્ઞ કરેલા આત્મનું મહત્ત્વ કરવું.

૪ ધારણા-મહત્ત્વ કરેલાને ભુલવું નહીં તે.

૫ ડીહા-તે ચળાંધી વિચાર કરવો તે સામા-
ન્ય જ્ઞાન.

૬ અપોહ-અન્વય વ્યતિ રેકાદિકે વિશેષ વિ-
ચાર કરવો તે વિશેષ જ્ઞાન.

૭ અર્થ વિજ્ઞાન-જીંહા અને અપોહના યોગથી
 મેહ, સદેહ, વિપર્યાસ (ઉલટી મતિ)
 વિગરેનો નાશ થવા વડે જે જ્ઞાન પ્રગટ
 થાય તે.

૮ તત્ત્વજ્ઞાન-આ આમજ છે એવો નિશ્ચય
 થયો તે.

આ આઠ ગુણોથી સુકત કર્યો ન (સમકિત)
 હોય છે કેમ કે તેથી સર્વ પદાર્થના પરમાર્થની
 પર્યાલોચના થઈ શકે છે.

(સમકિતથી)

અભવ્ય હવને શું શું પ્રાપ્ત થતું નથી તે.

અનાદિ અનંત ભાંગે પ્રથમ ગુણ સ્થાનકે વર્તતો
 કેાઈ અભવ્ય હવ ઘણીવાર ગુર્વાદિકની સા-
 મગ્રી પામ્યા છતાં પણ કદાપિ કેાઈપણ ભવમાં
 શારવાદન સ્વભાવને (બીજા ગુણસ્થાનકને)
 પણ પામતો નથી. વળી “ સમયે સુપાત્રદાન,
 સમ્યક પ્રકારે વિશુદ્ધ બેધિતાવા તથા અતે
 (મૃત્યુસમયે) સમાધિ મરણ, ઈદ્રપણ,
 ચક્રવર્તિપણ, પાંચ અનુવર વિમાનનો વાસ,

લોકાંતિક દેવપણું, શત્રુકા પુરુષપણું, નારક
પણું, ત્રાય ત્રિંશત દેવપણું એક પુરુષધરી પણું,
દેવળી પાસે રીક્ષા, તથા સામનના જરૂર
અથવા જસિપણું.

પટલાવાનાં અભવ્ય એવો પામતા નથી,

આર સામાયિક (સમકિત, યુગ, દેશવિરતિ,
સ્વ-વિરતિ,) માં અભવ્ય એવ પ્રાણી કદાચ ઉત્પદ
કામે તે યુગ સામાયિક પામી શકે છે. તેથી અધિક
ખીન પ્રજા સામાયિકને લાભ તેને મળતો નથી.
અભવ્ય તથા અભવ્યનું સ્વરૂપ.

૧ ભવ્ય-જેની પચાંચ વડે મુકિત થશે, એટલે
જે મુકિત ને યોગ્ય છે તે.

મુકિતએ અવન્ય જાય તેજ ભવ્ય અને
ખીન ભવ્ય નહીં એમ નહીં કારણકે કેટલાક
ભવ્ય પ્રાણીએ પણ સિદ્ધિને પ્રાપ્ત નથી.

૨ અશન્ય-ભવ્યથી જે વિપરીત એટલે જેઓ
કદાપી પણ સંસાર સમુદ્રનો પાર પારખ્યા
નથી, પામતા નથી અને પામશે પણ નહીં,
તે અભવ્ય.

૩ જે ઠાણે માણી સંસારથી વિપક્ષ
 ને માને છે, અને મોક્ષની પ્રા
 અભિલાષ રાખીને મનમાં જોવું
 કે “ હું જગ્ય હું તકે અજગ્ય
 હોઉં તો સદે, પણ કદાચ અજગ્ય
 મને મીઠકાર છે આવો વિચાર
 વખત કરે તે પ્રાણી જગ્ય જાણે
 ૪ જે પ્રાણીને આવો વિચાર ફાળેપડે
 થયો ન હોય, થતો ન હોય, અથવા
 પણ નહીં તે માણી અજગ્ય જ

અજગ્યને હું જગ્ય હું કે અજગ્ય
 નહીં. [ઉપદેશ પ્રતાપ લાગે ૪ થો ૫.
 મિથ્યત્વના ભેદ.

શ્રી વીતતાજના વચન ઉપર અવિઠ
 વાદિ પદાર્થો ઉપર અથ્થદ્વૈતે એક પ્રકારનું
 બે પ્રકારનું મિથ્યાત્વ.

૧ વ્યક્ત મિથ્યાત્વ, ૨ અવ્ય-

તેમ શીજી પણ ભે ભેદ

૧ દ્રવ્ય મિથ્યાત્વ, ૨ બાળ મિથ્યાત્વ.

ત્રણ પ્રકારે મિથ્યાત્વ.

મત, તત્ત્વ, અને શાયાળી

ચાર પ્રકારે મિથ્યાત્વ.

૧ લૌકિક દેવગત મિથ્યાત્વ.

૨ લૌકિક મુકુતગત મિથ્યાત્વ.

૩ લૌકિક નાગ દેવગત મિથ્યાત્વ.

૪ લૌકિક તત્ત્વ મુકુતગત મિથ્યાત્વ.

મિથ્યાત્વના ચૌદ પ્રકાર છે.

૧ અર્થના ભ્રમિક-પાતાના મતનેજ પ્રમાણ રૂપ માનનાના કૃદ્ધિ વાનિત માણંગાને જે મિથ્યાત્વ કહેવા છે તે.

૨ અનર્થભ્રમિક-સર્વ દેવને અને સર્વ શુદ્ધ દેવને તનુદાર કરવો, સર્વ ધર્મ કરવા, દેવની રીતે ધર્મ અધર્મની ઓળખણ વગેરે વિના સર્વ ધર્મને સરખા માનવા તે.

અભિનિવેશિક-શ્રી અરિહંતના મતનુ ક્રમ યથાર્થિત પણે વર્ણન કરે, તેનાપર માનસરના લીધે તેનું બધી જુજીને

૬ જે મંત્ર, યંત્ર વિગેરેથી યુક્ત હોય, તે વિધા પ્રભાવક કેહવાય છે. તે વિધા પ્રભાવક સંઘ વિગેરેના કાર્યના માટે માહા વિધાને ઉપયોગ કરે, બીજા કાર્યના માટે ઉપયોગ કરતા નથી.

૭ અંજન, સુર્ય અને લેપ, વિગેરે સિદ્ધ કરેલા યોગોએ કરીને સહિત જે હોય તેમને સિદ્ધ નામના સાતમા પ્રભાવક કેહેવા છે. તેઓ શાસનની ઉત્તરિના માટે તેનો જપ યોગ કરે.

૮ અતિ અદ્ભુત કવિતા કરવાની રીત હોય, અને તેઓ જનમના રુદ્રચને વધારે જાણીને અદ્ભુત અર્થવાલા શબ્દાદિ કરે તે કવિ પ્રભાવક, આક્રમ્ય જાણુવ.

ટીપ—જે કાલમાં અથવા પ્રભાવક ન હોય ત્યારે પુજા પ્રભાવના પતિષ્ટા અંજન સલાકા તિર્થયાત્રા વિગેરેથી જન શાસનને શોભાવે તે.

અમકિતના પાંચ બુધ્ધ—

સ્થેચાદિકે કરીને સમકીન ચોભા પામે
છે, માટે તે બુધ્ધ કહેવાય છે.

- ૧ સંયમ—દેવાદિકથી પશુ ચલ્લકમાન ન થાય તે.
 - ૨ પ્રજાવના—ધર્મનાં અનેક કાર્યો કરવા વડે નિરં-
તર તીર્થનો (જેન આસનની)
હિત્તતિ દરવી.
 - ૩ ક્રિયાકુશલતા—આવશ્યકાદિક ક્રિયાઓને વિધે
કુશલતા હોવી.
 - ૪ ધર્મપર અંતરંગ પ્રીતિ—યથા યોગ્ય અર્કુદાદિકની
જે અવ્યંતર શક્તિ કરવી.
 - ૫ તીર્થસેવા-નિરંતર તીર્થોની સેવા દરવી, તથા
સંવિદ્ય સ્મીતવાળા મુનિઓનો અંગ કરવો.
- સમકિતનાં પાંચ લક્ષણ.

- ૧ સમ-જે મોટા અપકાર કરનાર ઉપર પશુ
શમજાવ સખીને ક્રોધાદિકને શાંત કરે,
- ૨ સવેગ-જે દેવાદિકના પુદ્ગલિક મુખને પશુ
દુઃખરૂપ અસાર માને, અને મોક્ષના મુખને

આર નૃપ માની તેની અનિતાય કરેને
રોય તે.

૩ નિર્વેદ-સંસાર કૃપી બધીખાનામંથ
કાળના મુઠ્ઠે તે નિર્વેદ કહેવાય છે.

૪ અતુલ પા-રીત, દુઃખાં અને દારિદ્રને પા
પ્રાણોનોના દુઃખોત્ત નિવારણ કર
નિરતર માંછા (ઇચ્છા) કરવી.

૫ આતિ ઉત્પલા-ખીના મત્તનુ મગણ કર્યાં
પણ " મમ્મલે જે કહ્યુ છે તેજ સત્ય છે
બીજા જે નિરાશાંક પળે માનવું તે.

નના પાંચ બેદ છે.

૧ મતિશાન-પાંચ હૃદય અને મને કરી
માનીએ-જાણીએતે મતિશાન. આ જ્ઞાન
આકિનિબિમ્બિક શાનપણ કહે છે. અ
જ્ઞાનના અડધીસ બેદ છે.

૨ સુતશાન-સાંજાળવે કરીને જાણીએ તે આજ્ઞા-
નના ૧૪ અપવા વીસ બેદ છે

૩ અવધિજ્ઞાન-મર્યાદા પ્રમાણે રૂપી દ્રવ્યનું
જાણવું તે આજ્ઞાનના અસંખ્યાત લેહ છે
પણ કુખત્વે કરીને જ લેહ છે.

૪ મનઃ પાંચ-મન ચિત્તિત અર્થનું જાણવું તે
આ જ્ઞાનના બે લેહ છે.

૫ દેવજ્ઞાન-દેવજ્ઞ અર્થે પણ લોકા લોકનું
તથા રૂપી અરૂપી સર્વ દ્રવ્યનું તથા સર્વ
જીવા જીવના સર્વ પર્યાયનું સગાકાળે જાણવું
તે આજ્ઞાનનો એક જ લેહ છે.

અજ્ઞાનના ત્રણ લેહ છે.

૧ મતિ અજ્ઞાન ૨ સુત્ર અજ્ઞાન. ૩ વિભાગ
જ્ઞાન.

દર્શનના ચાર લેહ છે.

૧ અક્ષુદ્ધાંશ-દ્રષ્ટિ આંખે કરીને દેખવું તે.

૨ અચક્ષુદ્ધાંશ-ચેત્તર ચાર ઈન્દ્રિય અને મને
કરીને જાણવું, દેખવું તે.

૩ અવધિજ્ઞાન-મર્યાદા પ્રમાણે રૂપી દ્રવ્યનું
જાણવું તે.

શ્રી વિશરથાનકતપ સ્તવન.

ખિન વિના અધારે (અથવા) પાંખો વિના ઠાણુ મ્હાલેરે.
 પાંજરીઆમાં પાંખો વિના ઠાણુ મ્હાલેરે ॥ એ ચાલ ॥
 તીર્થપતિ પદ આસેરે વિશરથાનક તપ તીર્થપતિ
 પદ આસે એ આંકળી

એકએક પદ પ્યાડું તે પણુ મુખ કરનારું,
 પટોચાટે ભવોદધિ પાલેરે ॥ વિશં ॥ ૧ ॥

અરિહંત પદ આરાધિ દેવપાલ તે પદ સાધી,
 પટે ન ભવ જાલેરે ॥ વિશં ॥ ૨ ॥

શ્રી સિદ્ધપદ આરાધે તેતો સિદ્ધિને સાધે,
 મુક્તિ મદિરાયે જઈ મ્હાલેરે ॥ વિશં ॥ ૩ ॥

મુલ્યનું મુજે ભાવે જેમાં ત્રિપદી રાખાવે,
 તેહ કર્મ નિજ જાલેરે ॥ વિશં ॥ ૪ ॥

સુરિ અનુયોગ કરા થિર્વાર છે સ્થિર કરનાર,
 ઉપાધી ઉપાધ્યાય હાલેરે ॥ વિશં ॥ ૫ ॥

સાધુ સંયમ સાધે જ્ઞાન તો તિમિર જાધે,
 દર્શન દુર્ગતિ દૂર વાલેરે ॥ વિશં ॥ ૬ ॥

જોનંય વિધાનું મુલ્ય ચારીત્ર ભવ સાગર પુલ,
 જોનંય વિધાનું મુલ્ય ચારીત્ર ભવ સાગર પુલ,

૪ દેવગદ્યન-સર્વ લોકો લોકોને દસ્તામલ-
કવર દેખવું તે.

ઉપયોગ બાર છે.

પોંચ જ્ઞાન, ગુણ અદ્વ. , અને ચાર દર્શન
મતો બાર ઉપયોગ

મિથ્યાતાનો ભિન્નિ.

૧ અભય પ્રાણીને આદ્યોને અનાદિ અનંત.

૨ બાલ્ય પ્રાણીએને, અનાદિયાં ૧.

૩ મિથ્યાત્વ પામીને , તે વચનાર આધારી
સાદિયાં ૧.

૪ સાદિ અનંત જ્ઞાને કોઈ જીવને લાગુ
પડતો નથી.

સમકિતની દસ પ્રકારની રૂચિન બેઠ.

૧ નિસર્ગ રૂચિ, ૨ ઉપદેશ રૂચિ.

૩ આજ્ઞા રૂચિ; ૪ મુગ્ધ રૂચિ,

૫ બીજ રૂચિ, ૬ અભિગ્રમ રૂચિ.

૭ વિસ્તાર રૂચિ. ૮ ક્રિયા રૂચિ.

૯ રૂચિ. ૧૦ ધર્મ રૂચિ.

શ્રી વિશરથાનકતપ સ્તવન.

ખંખ વિના અપારે (અથવા) પંખો વિના હાણુ ઝડાલેરે.
 પાંજરીઆમાં પંખી વિના હાણુ ઝડાલેરે. એ વાત
 તીર્થપતિ પદ આલેરે વિશ રથાનક તપ તીર્થપતિ
 પદ આલે એ આંકબી

એકએક પદ પાડે તે પણ મુખ કરનાર,
 પહેઆટે બેઠાં પાલેરે ॥ વિશં ॥ ૧ ॥

અરિહંત પદ આશયિ દેવપાલ તે પદ સાધી,
 પટે ન ભવ જાલેરે ॥ વિશં ॥ ૨ ॥

શ્રી સિદ્ધપદ આશયે તેતો સિદ્ધિને સાધે,
 મુક્તિ મદિરાયે જઈ ઝડાલેરે ॥ વિશં ॥ ૩ ॥

મવચન પુજે ભાવે જોમાં ત્રિપદી ચમકે,
 તેડ કર્મ નિજ જાલેરે ॥ વિશં ॥ ૪ ॥

સૂરિ અનુયોગ કરતાં ધિર્વીર છે મિથર કરનાર,
 હપાધી ઉપાધ્યાય ઝલેરે ॥ વિશં ॥ ૫ ॥

સાધુ સંયમ સાધે જ્ઞાન તો તિમિર જાધે
 દર્શન દુર્ગતિ દુર જાલેરે ॥ વિશં ॥ ૬ ॥

૧૦ વિધાનું મુલ આરીત્ર ભવ સાગર ખુલ,

^{૧૧}અર્ધાંશો અશ્વજ્ઞાન કાળેરે ॥ વિશં ॥ ૭ ॥
^{૧૩}કિપાપદ કોશ દાતે, ^{૧૪}તપપદ પાપ પ્રજાતે,
^{૧૫}દાન દારિદ્ર જાતેરે ॥ વિશં ॥ ૮ ॥
 જિન આદિ દયપદ સાર વૈયાવય તેનું કરનર,
 મુકિત વપુ મુખ બાણેરે ॥ વિશં ॥ ૯ ॥
^{૧૭}સંપ સમાપી સેવી મુકિત વપુટિ લેવી,
^{૧૮}અભિનવ જ્ઞાન બળે કાળેરે ॥ વિશં ॥ ૧૦ ॥
^{૧૯}સુનસ્વપર પ્રકાશે; તીર્થ તારક બાસે,
 યાવર જંગમ જુવો હાલેરે ॥ વિશં ॥ ૧૧ ॥
 શુણુ સમાન સાસં દામા અમળુ પ્યારાં,
 સ્વરિતક બનાવે શુભ આલેરે ॥ વિં ॥ ૧૨ ॥
 દોગરસ કાઉસગ કરે તે દેવડ કમલા વરે,
 મુકિત વરમાળ તસ ધાલેરે ॥ વિશં ॥ ૧૩ ॥
 અદિજિન મંડલ ગાવે ચહેર વડોદરે બાવે,
 રતવન રાગે રસાલે રે ॥ વિશં ॥ ૧૪ ॥
 બે જન એ તપ કરશે, તીર્થકરપદ તે વરશે,
 હંસ સમાન શુભ આલેરે ॥ વિં ॥ ૧૫ ॥
 (છતિ સંપૂર્ણ)

ગુરુસ્તુતિ.

આત્મા હે પાર જિસ દમ ગુરુરા દુરા જમાના-(૫૧ માસ.)
 હોવા નહી જળાંસે, એસાં અઘા તુમારા;
 તનમનકો બી વહાંપર, મિલતા નહી હે પારા.
 જમ યાદ હમકો આતા, વહ દુઃખ બસ જમાના;
 આંખેબી તમ બહાને, લગતી હેં આંસુ પારા.
 ગફલતકી નીંદમે'યે, સોએ પટે સખી હમ;
 છુટતા ચલાયા જાતા, ચોરોંસે ધન હમારા.
 મિ'યાત્વમે' પટે હમ, જાતેયે ઉલટે પયપર;
 ભૂલે હુએ યે સખ કુછ, કર્તવ્ય એ હમારા.
 છુટાયા દેવ પૂજન, ઔર ભક્તી ભાવના સી;
 ચહુબી ખમર નહીંથી, કયા ધર્મ હે ગિઆરા.
 ઈસ દેશમે' કહી બી ઠાઈ ન જામેતા થા;
 હોવા હે સાધુ કેસા, જિનધર્મકા દુલારા.
 અંધેરકા હી સમએ, બેઠે યે હમ ઉનાસા;
 યે ખ્યાર ઉસસે કરતે, દુરમન જો યા હમારા.

મે' ડુગતી હમ
 , દિલ બહ ઉઠા

૪ : તિલક નાદ કીડે, આંખે હમસી ખોઃ
 તિલી જમસે નિકલી, વિખને લગ્ય કિ
 સિફતે તુમ્હારી જગવન, ક્યા ક્યા બધાં
 અંધોઃ દામરી દૂડ, તૂનેલી આ ઉગારા.
 આતમ નિજગકા કંકા, આનંદમે મગન
 તૂને ગભાડે જગવન, ઈસ દેશકે સુધાર
 મંસ ધર્મકી હી ખાતર, દુઃખથી હબારે
 બેભ ચિકાગે તૂને, ગાંધીકા દે સહારાં.
 કંકા ગભાડે જેસા, જિનધર્મકા વહાં પર
 નાકિર બખુબી ઉસસે, હે હી જલોન સારા
 તેરે શુભોંકી મહિમા, પહુચી અગેરિકા જગ
 આદર્શ જિનધર્મકા; કલકે તુમ્હે પુકાર.
 વહ દેવ મંદિરકે, આતે નજર સિખર જો;
 તેરી કૃપાસે ઉગાડ, શુભ ભાગ્ય વહ હમાર
 હોતા નસીબ કિસકે, ગુરૂદેવ જોર ધરમક
 સમયા સ્વરૂપ ગરન, હોતા જનમ તુમ્હારા
 દુનિયામેં જિન ધરમકા, ઉધાન સર સળગકર
 જો નાય તૂને હમસે, જલદી-કિયા કિનાર,

- તેરે વિયોગસે અળ, સળ શુન્ય હો રહ્યો હો,
 ગજા વિના હો જો, દિખતા હો કાશ કાશ. ૧૮
- એ કાળ તેરી લીલા, કિસસે છિપી દુઃખ હો;
 ખોયા હો વિશ્વ ખ્યાસ, તુને રતન હમાસ. ૧૯
- પત્થરસા દિલ બનાવો, જો મુનકે જાનેવાલો;
 જાતા હો આગકે દિન, જિનધર્મકા આધાર. ૨૦
- ગુરુ વિશ્વકે હો વહલજ, આનન્દકે હો ઘાતા;
 આતમ વિમલ સરોવર, ઘડ હંસ હો ગુમ્હાર. ૨૧

સંગગન સદુપદેશ.

રાગ મરશીયા.

જાપ જાપરે જગત ઉન્માર્ગમાં ચાલ્યું

નરનારીએ કહેલું ન પાડ્યુંરે

જાપ.

આંકણી.

દિન ઉખા વિના જૂલી જાન પીયે બીટી અને ખાપ પાન

ચોટી કઢાવો બાળરી રખાવે સ્ત્રીઓ માફક તેલ લગાવે
પટ્ટીયાં પાડીને હરખીત ચાવેરે જાય. ૧૨

આંખે દરદ વિના ઘાલે ચરમ્માં લાગે કઢી ભલે તે વસમંદ
ફરે ફક્કડ ન ઇંદ્રિયો વશમારે જાય. ૧૩

મલે દેલર દળાવી ઘાલે હાઠમાઠ કરીને ચાલે
આરીસો સેઇ નિજરૂપ ભાલેરે જાય. ૧૪

ચાંદ ડીંગરીનાં પુંછડાં લગાઇ પીન ફરે દલર રખવાઇ
લઈ છત્રી ચાલે અકડાઇરે જાય. ૧૫

નાટક ચેટકના છુડાં ખેસો હોવે તીહાં જોવા જાય પહેલો
દેહકટ પઇસા ખરચી બને ઘેલોરે જાય. ૧૬

કહીએ મનુ પૂજા કરવાનું નથી કુરસદ ઝડેછે જાનું
માન ગુરતું સાચવે તે શાનુરે જાય. ૧૭

ખમીરા દેહ મોજાં છુટ પહેરી છુટે લગાવે નાલ યઇ લહેને
દિન રાત ફરે ચેરી ચેરીરે જાય. ૧૮

..... ગાડમું સન્માન
જાય. ૧૯

- સોડા વિગતે વિના નવિચાલે બુચખોલી મુખે બાટલીનેય
અપ્રિ મ ખુલ્લી ખાવા આમેરે જા. ૨૧
- નથી અમતી દેથી દવાઈ પીએ ઘરવાલી મકલાઈ
ઢેઢરને ત્યાં અપ્રભપ્રે જા. ૨૨
- પાવખાને બીડીને ધમાએ કાઢે દેખે એ ઠેવે સુધારે
સુધારના નામે એ સુધારે જા. ૨૩
- ગાપ ઘણું ધન જાણ હાલું આવે દેવાલું સુખયાપકલું
પણ સટા ભુગદું લાગે વહાલું જા. ૨૪
- સીમરેટ મમે હવે બારી જેટલમેન ઘવાની પુમારી
પણ અકલ ન મમે લગારી જા. ૨૫
- દેવઠોડી પમે આલવાની પુરખાર્થ તણી કરી હાની
રાખી આઈકલ મોટર બેસવાની જા. ૨૬
- ધીતીબેટા છુણા પહેરે એવા દેખાય જનેતાએ જવયા તેવા
છડી ગયેલ હીજડા જેવા જા. ૨૭
- પાટલુએ પાટલી ન વલાય વામે ફાટી ફોટેલી થાય
બિન પિછોડી ખુઠ દેખાય જા. ૨૮
- ધાર્મિક પુસ્તકો મૂકીજ વાંચે લઢાઈનાં છાપાં બરપૂર
થાય નેવેલ વાંચવા આતૂર જા.

દેસન દેવીની દેવો શ્રીસોચરી વસ ધયાં શકલ નરનરી
 દીનપ્રતિદીન ધાય ખુવારીરે જાપ. ૩૦
 બાનુએના જાન્યા હાલ કેવો હજી જાવેન મુખથી તેવા
 મેંમ ધયાના પડ્યા છે દેવારે જાપ. ૩૧
 પ્રતિનૃતા પદમ જાપ ચાલ્યો સ્વછંદતાએ હાટ વાલ્યો
 ગાડરીએ પ્રવાહ એમ હાલ્યોરે જાપ. ૩૨
 સાધુ સમજની ઊંડો છે લાજ ધાવે પતિતણી ચીરતાજ
 ધરમાં ચલાવે આપણું રાજરે જાપ. ૩૩
 હવે કાંચકીએ નથી ગમતી હસળી ઘાલીમાં નજરે જામતા
 જુલ નાખેલી બદુજ જામતીરે. જાપ. ૩૪
 દેસન એટલેધી નધી કાંઈ બટકી, દેખી પોતકાને મન
 જાપ બટકી; સદવર્તન તેથી જાપ છટકીરે. જાપ. ૩૫
 સીંધી સાડીએ પહેરે એવી, જણાય જનેત્રાએ જણી તેવી,
 દેખો નિરલજતાની હલ એવીરે. જાપ. ૩૬
 ચરમીવાલો સાગુ ધોલાવે, પણ ચામડી ઘેરી નવિ ધાવે;
 કાચતણી જાંગડીએ સુઢાવેરે. જાપ. ૩૭
 ગમે નહિં જલેયાં મુલમુલ, લાગે સોનાની જાંગડી રૂડી;
 જામે ખરચાય સપળી મૂડીરે. જાપ. ૩૮

ધણી ભલેને ચાવ લિખારી, પણ દેસનની ફોસીયારી;
 ર્થ્યા વિના ન ચાવે લગારીરે. ભા. ૩૬
 સુલહારી સાત્રુ સુખકારી, ચાવે વિના ન પાન સોપારી;
 ૬૫ મરુતરીની ટેવ ભારીરે. ભા. ૪૦
 વાસણ ચાંદી કાંસાનાં વિકાર, ખ્યાલ રહેતીએ લે ચીનાઈ,
 'તેમાં લોજન કરે હરખાઈરે. ભા. ૪૧
 સુલો સજ્જન સકલનરનારી, ખોટી તમે દેસન ફોસીયારી;
 લહો ધાર્મિક કેલવણી સારીરે. ભા. ૪૨
 જમણુ મરણુ પાછલનાં નિવારે, કન્યા વિક્રય કલેડને ટારે;
 વેરયા નાય લગનમાં ન સારીરે. ભા. ૪૩
 તમે આતસમાણને ગાલે, ધર્મ અને નીતિ તમે પાળે;
 તપ માણેઃ મહા ગમે ધામેરે. ભા. ૪૪
 આતમહત્તની સંપતકયા, ગુરુ હંસચિન્મય કવિરાય;
 તસપૂરે કવિત બનાયારે. ભા. ૪૫

કર્તા મુનિશ્રી કપૂરચિન્મયજી.

કન્યા વિદ્યનો કેર કરનાર માળાપ્રત્યે

પુત્રીનો શ્રાપ.

(મુજ ચતુર મુલ્લ એ રાગ)

એ દુષ્ટ પિતા, દીકરી વેચી ધન લેવા શું ધાય છે,
સમજી લેજે, લક્ષ્મી નહિ પણ જતે તેતો લાલ છે,
એ પાપ યદી હીણ પડ્યો, છાવી પર જન્મ આવી ચડ્યો,
ધગધગતા ખીલા ધાળાડ્યો, એ દુષ્ટ પીતા
દુઃસંગમુકન્યા ચોરી ચટી, જોવા જન-મગીયા એ કધડી
તુજ કેમ ન છાવી ફાટી પડી, એ દુષ્ટ પીતા
મહા સાથે મીઠગ બાંધી, મહાપમાં રંડાયો સાંધી,
શું ? પાપ પાક ખાધો રાંધી, એ દુષ્ટ પીતા
કુંધધો ક્યાં મુજનો તુજને, દુઃખ દરિયામાં નાખી મુજને
શક્યો શું નહિં તુજને મુજને. એ દુષ્ટ પીતા
શું હાય પગે પડીયાં ભાગી, કન્યાવિક્રય બુદ્ધિ ભગી
લે પાપી મૃત્યુને માગી. એ દુષ્ટ પીતા
જને દીકરી સરખી, દોરે-ત્યાં નાય બુજો પર્ણ

શું વેચે છે હરખી હરખી, ઓ દુન્ટ પીતા
 ધન આબુ તે રસ્તે જાયે, હાંસલમાં મેં કાઠું યાયે
 આખર તું તો માગી જાયે, ઓ દુન્ટ પીતા
 કસાઈ હજે બઠરી વેળી, તુંતો વધ કરતો નિ
 તેને તારામાં બહુ છેડી, ઓ દુન્ટ પીતા
 આ અબજા અંતે શું કરયો, રડતી બજતી કું
 કાં નિસાસા નાંખી મરયો, ઓ દુન્ટ પીતા
 દુશવ રીખ આ ઉરમાં ધરયો, સૌ સંઘ મળી
 તો સજનો શુભ મુક્તિ વરયો, ॥
 ઓ અરહુ જા, રંઘતી સમાજો દેખી આ
 પિત્તાર હજે, કન્યાવિક્રય કરનારા માખાખ

કન્યાવિક્રય કખાલો.

(ગજલ.)

જમારો લાડકી લેવા, બલે જરૂર
 અમારૂ મન મનાવેને, મળી કદર

૧
 ખમે ન રૂપને લેતા, નથી કુળવાનને મહોતા;
 કરન્સી બેઠની નોટો, અબલ અમને અપાવોને. અમારી. ૨
 મણેલા કે અબલુ આવો, બલે અરાનીને લાવો;
 અમારો દામપર લાવો, દધ દીકરી હાલવોને. અમારી. ૩
 બલે બૂટો અગર ગાંડો, બલે રાખે ઘણી રાંડો;
 બલે પરપયા પછી છાંડો, નગદ દમદા અપાવોને. અમારી. ૪
 જુવાનીને નથી લેતો, જુદાપાને નથી રેતો;
 નથી લેવો ખરો ખોટો, ખરીદીને ખટાવોને. અમારી. ૫
 બલે હીં હીવાનો હો, કુટીલ યા અંધ કાણોહો;
 અગર શયતાન શાણોહો, ખરે ખીસા લરાવોને. અમારી. ૬
 રૂપાલી ખાલકી મહારી, વયે મોહટી મનોહારી;
 થવું હોય ઘરખારી, અમારું મન મનાવોને. અમારી. ૭
 નહી કન્યા મળે સોંધી, અમારી લાલકી મોંધી;
 વગર ધનના બધા ટાંગી, અહીંથી દુર જાવોને. અમારી. ૮
 થવું હોય વરરાજા, પ્રથમ અમને કરો તાંજા;
 ગવલો વાળા, હજારો પાંચ લાવોને. અમારી. ૯

શું વેચે છે હરખી હરખી, ઓ દુઃખ પીતા
 ધન આબુ તે રસ્તે જાયે, હાંસલમાં માં કાઠું થાયે,
 અખર તું તો માગી જાયે, ઓ દુઃખ પીતા
 કસાપ દહે જકરી પેટી, તુંતો વધ કરતો નિજ બેટી,
 તેને તારામાં જહુ છેડી, ઓ દુઃખ પીતા
 આ અખજા અંતે શું કરયો, રડતી જળતી કુવે પડયો,
 ઠાં નિસાસા નાંખી મરયો, ઓ દુઃખ પીતા
 કેશવ શીખ આ ઉરમાં ધરયો, સૌ સંઘ મળી જમી કરયો.
 તો સજનો શુભ સુકિત વરયો,
 છે અરજ આ, રંડતી સમાજો દેખી આપને;
 પિછાર હળે, કન્યાવિક્રય કરનારા માળાપને,

કન્યાવિક્રય કખાલો.

(ગઝલ.)

અમારી લાડકી લેવા, જાહે જરદાર આવોને;
 અમારૂં મન મનાવોને, મની કદદાર લાવોને. અમારી. ૧

અમે ન કપને જોતા, નથી કુળવાનને મહોતા;
 કરન્થી બેંકની નોટો, અન્નલ અમને અપાવેને. અમારી. ૨
 બણેલા કે અબણુ આવો, ભલે અસાનીને લાવો;
 અમારો દામપર દાવો, છં દીકરી દુલ્લવેને. અમારી. ૩
 ભલે બૂઠો અમર ગાંઠો, ભલે રાજે ઘણી રાંઠો;
 ભલે પરણ્યા પછી છોડો, નગદ દમદા અપાવેને. અમારી. ૪
 જીવાનીને નથી જોતો, જીવપાને નથી ચેતો;
 નથી જોવો ખરો જોટો, ખરીદીને ખટાવેને. અમારી. ૫
 ભલે હાંઈ દીવાનો હો, કુટીલ યા અંધ કાણોહો;
 અગર કથતાન કાણોહો, ખરે ખીસા ભરવેને. અમારી. ૬
 રૂપાણી બાલકી મહારી, વચે મોહટી મનોહારી;
 યવું હોય ધરબારી, અમારૂં મન મનાવેને. અમારી. ૭
 નહીં કન્યા મળે સોંધી, અમારી લાકડી મોંધી;
 વગર ધનના બધા ડોંગી, અહીંથી દુર જાવેને. અમારી. ૮
 યવું હોય વરરાજા, પ્રથમ અમને કરે તાજા;
 પાત્રી નાકાવજે વાજા. હજારો પોંચ લાવેને અમારી. ૯

શું વેચે છે હરખી હરખી, જો દુષ્ટ પીતા
 ધન આનુ' તે રસ્તે જાયે, કાંસલમાં મેં કાઠું યાયે
 આખર તું તો માગી ખાયે, જો દુષ્ટ પીતા
 કસાઈ હજે બકરી વેટી, તુંતો વધ કરતો નિજ બેટી,
 તેને તારામાં બહુ છેટી, જો દુષ્ટ પીતા
 આ અબળા અંતે શું કરયે, રડતી બળતી કુવે પડયે
 કાં નિસાસા નાંખી મરયે, જો દુષ્ટ પીતા
 કેશવ શીખ આ ઉરમાં ધરયો, સૌ સંઘ મળી બંધી કરયો
 તો સજનો શુભ સુકિત વરયો,
 છે અરણ્ય આ, રંઘતી રામાયો દેખી આપને;
 ધિક્કાર હજે, કન્યાવિક્રય કરનારા માણાપને,

—
 કન્યાવિક્રય કખાલો.

(ગાઝલ.)

અમારી લાડકી દેવા, ભલે જરૂર આવેને;
 અમારૂં મન મનાવેને, મળી કદરાર લાવેને. અમારી. ૧

અમે ન રૂપને જોતા, નથી કુરંગજીએ જો
 કરન્સી બેઠની મોઢો, અળસજીએ જો
 બલેલા કે અબલુ આવે, બલે જો
 અમારો હાથપર આવે, છંદીકરી જો
 બલે બૂઠો અમર આવે, બલે મુખે જો
 બલે પરશ્યા પછી છોડે, નમક જો
 જુવાનીને નથી જોતા, જુવાણને નથી જો
 નથી જોવો ખરો જોડો, ખરીદીને ખરો જો
 બલે હાઈ રીવાનો છે, કુદીલ ય જો
 અગર શાયતાન શાલોહો, ખરે ખીચા શરૂને
 રૂપાલી ખાલકી મહારી, વચે મેહલી મોરડી
 યવું હોય ઘરખારી, જમારું મન મળવે
 નહી કન્યા મળે સોંધી, જમારો લાખી રી
 વગર ધનના બધા ટોંગી, અહીંથી હા જો
 યવું હોય વરરાજા, પ્રથમ જામને હો
 પછી વગસવજો વાળ, દલાલો

અમારી માગણી એ છે, તમારૂં દિલ શું કહે છે;
કળાસો આ કળુલ છે, વિચારીને જણાવોને. અમારી

દુઃખી મનુષ્યનો હૃદયબેદક કરૂણાસ્વર.
(કબ્વાલી)

ચઢીતું ચારકે કરતો, ન પરવા કોઈની કરતો;
બહુધા બંગલો રાખ્યો, નચારી નાયકા નાખ્યો. ૧
સૂંટાવી લવમી કંઈ દીધી, શીતા ચાંદનુત્પત્તી હાહા;
વિષયના સુખમાં અપેદ, બનીને છેક તેં મુરખા. ૨
ઉડાવી મોજ મિત્રોથી, કરીને દસ્ત તેં કાલા;
ગયા તે મિત્ર કયાં તારા, નીકટમાં શેજ રહેનારા. ૩
યથે તારૂં શું તેની તેં, ન સખી કાંઈએ મરવા;
કરેલાં કર્મ જે કાર્યાં, ખરે.લાખ્યાં-હવે ફલવા. ૪
બીચારો રંક પુત્રીનું, ન માન્યું મેં જરી દાદા;
કસાઈ કાલરૂપે ચાંદ, ગલ્લે દીધી છરી હાહા. ;

પિતા યદ્યં પુત્રીને પોતે, ધરી તેં કષ્ટમાં હાહા. ૬
 નહે છે હાય તેની આ, નરુધમ કાંઈ તો વિચાર;
 તને છે હાતને છે હા, તને લાખો અરે ધિક્કાર. ૭
 ગયા કયાં ખંગતા તારા, ગઈ કયાં ચારઠો ચાલી;
 પતકમાં સૌ થયું સ્વાહા, રહ્યો હતભાગ્યનીહાલી. ૮
 નથી પાસે પુરૂં પટ હા, ઉઘાડો ચામડું પુચું;
 ખડી રેલી વીધે જુડા, અભાગી શું તને મુજબું. ૯
 શ્રીધાનું કૈણ ન. માન્યું, દુલાવી તેહને પાપી;
 ગઈ તે હા તરછેડી, છુરા આપે તને આપી. ૧૦
 વિના વાકે અરે દ્રષ્ટે, સતાવી દેવી હા તુજને;
 તને છે ધન્ય હે દેવી. પ્રભુરૂપે ગણ્યો મુજને. ૧૧
 હતી તું રૂપમાં રંભા, સતી સીતા સમી શાશ્વી;
 ઉઠાડી આગ અઠલમાં, કદર તારી ન મેં જાણી. ૧૨
 શ્રીધાને તુચ્છ તરછાધી, વગર વિચારથી માને;
 ખરે નર તેહ ખર તોલે, હવે મન માહરૂ માને. ૧૩
 નથી આ વખતમાં પાસે, શ્રીધાકે પુત્રી પ્યારી હા;
 નતો હું માગતો માફી, ચરણમાં શિશ પારી. હા. ૧૪

અમારી માગણી એ છે, તમારું દિલ શું કહે છે;
કળાલો આ કબુલ છે કે, વિચારીને જણાવોને. અમારી. ૧૦

દુઃખી મનુષ્યનો હૃદયભેદક કર્ણપુરવર.

(કબ્બાલી)

ચઢીતુ ચારઠે કરતો, નખરવા ડાઘની કરતો;
બહુધા બંગલે રાખ્યો, નચાવી નાયકા નાચ્યો. ૧
લાંટાવી લશ્મી કંઈ દીધી, શ્રીદા ચાંદ્રવતી હાહા;
વિષયના મુખમાં અપે, જનીને છેક તેં મુરખા. ૨
ઉઠાવી મોજ મિત્રોથી, કરીને હસ્ત તેં કાલા;
ગયા તે મિત્ર કયાં તારા, નીકટમાં રોજ રહેનારા. ૩
યથે તારું શું તેની તેં, ન રાખી કાંઈએ મરવા;
કરેલાં કર્મ જે કાલાં, ખરે લાગ્યાં હવે ફલવા. ૪
બીચારી રંઠ પુત્રીનું, ન માન્યું મેં જરી હાહા;
કસાઈ કાલરૂપે ચાં, ગલે જરી હાહા. ૫

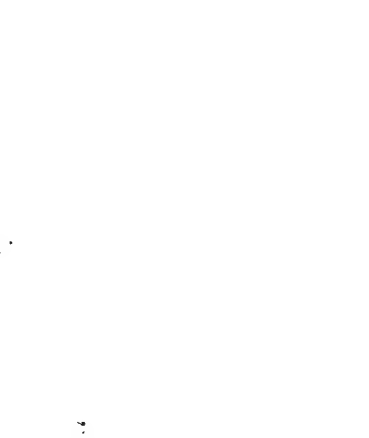
પિતા યદ્ય પુત્રીને પોતે, ધરી તેં કષ્ટમાં હાહા. ૬
 નહે છે હાય તેની આ, નરપદ્મ કાંઈ તો વિચાર;
 તને છે હાતને છે હા, તને લાગે અરે ધિક્કાર. ૭
 ગયા ક્યાં બંગલા તારા, ગઈ ક્યાં ચારઠા ચાલી;
 પલકમાં સૌ થયું સ્વાહા, રહ્યો હતભાગ્યનીહાલી. ૮
 નથી ખસે પુરૂં પટ હા, ઉઘાડો ચામડું ધુણું;
 પડી રેતી વીધે ભુંડા, અભાગી શું તને મુજ્યું. ૯
 મીયાતું ઠેણુ ન. માન્યું, દુભાવી તેહને પાપી;
 ગઈ તે હા તરછોડી, છુરા આપે તને આપી. ૧૦
 વિના વાંકે અરે દૂધે, સતાવી દેવી હા તુજને;
 તને છે ધન્ય હે દેવી. પ્રભુરૂપે ગણ્યો મુજને. ૧૧
 હતી તું રૂપમાં રંભા, સતી સીતા સમી શાણી;
 ઉઠાડી આગ અકલમાં, કદર તારી ન મેં જાણી. ૧૨
 ત્રીયાને તુરુછ તરણાથી, વગર વિચારથી માને;
 ખરે નર તેહ ખર તોલે, હવે મન માહરૂ માને. ૧૩
 નથી આ વખતમાં ખસે, મીયાકે પુત્રી ખ્યારી હા;
 નતો હું માગતો માફી, ચરણમાં શિશ ધારી. હા. ૧૪

ખરે કમભાગ્ય હા ક્યાંથી, તને એ દેવીનાં દયાન;
 દુરાત્માને સૂજેહું છે, બટકવું હાવિકટ વનવન. ૧૫
 હશે ક્યાં પુત્રી મારીને, હશે ક્યાં પ્રાણની પ્યારી;
 અહે મેં ઉપલી ઊડી, ક્યા તેની ન દીક્ષધારી. ૧૬
 ખરે છુધા તૃપા વેડી, બટકલી હા હશે બહાલી;
 હૈયાલીમાં હશેકે શું, હશે ગઈ સ્વર્ગમાં ચાલી. ૧૭
 કરેલાં કૃત્ય ને ઠાલાં, થયાં તૈયાર દુખ દેવા;
 હરામી હવ ભોગવ છું, કરીધી ના કરે તેવા.
 ધઈ આ હિંદની પડતી, ખરે તારા સમા નરક
 જનેતાએ જન્મતાં હા, ન દીધું એર ઠાં પુરથી.
 કૃતપ્ત દુઃખ છું નેવા, સ્થા ને સ્વાર્થને સેવી;
 બની વિકાલ રૂપે હા, ગલી જાગે ધરાદેવી.

५०
द्वितीयः । १७५५४ मुनिराज धी
विवेक विजयजी राज्ञी पुष्पकाक्ष
नैयर

५. भू-संसाधन-धीमस्तिजय जल
रक्षा-संस्था-संस्था-मुक्तिरात धी
विवेक विज्ञाना य तः पुष्पका म
नेवर

६० म. १०००००-भी मद्रिजय बाद
 र. १००००० १००००० मुनिगत भी
 विवेक विजयजी ग. १००००० पुष्पका य
 नवर

